PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE

TVRDOMESTICE

NA OBDOBIE 2015-2020

Spracovateľ dokumentu:
Regionálna rozvojová agentúra Topoľčiansko

OBSAH

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK 3
ZOZNAM GRAFOV, OBRÁZKOV, TABULIEK A MAPIEK 4
ÚVOD 6
ANALYTICKÁ ČASŤ 7
ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE 7
HISTÓRIA OBCE 9
PREDPOKLADY PRE ROZVOJ CESTOVNÉHO RUCHU 9
PRÍRODNÉ POMERY 10
OBYVATEĽSTVO 11
TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA 17
SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA 19
EKONOMICKÁ ZÁKLADŇA OBCE 23
ZDRUŽENIA A ORGANIZÁCIE NA ÚZEMÍ OBCE 25
VYHODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO OBDOBIA 26
VYHODNOTENIE DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU 26
SWOT ANALÝZA 35
STRATEGICKÁ ČASŤ 37
KĽÚČOVÉ DISPARITY A HLAVNÉ FAKTORY ROZVOJA 37
ROZVOJOVÁ VÍZIA 38
PROGRAMOVÁ ČASŤ 40
POPIS JEDNOTLIVÝCH AKTIVÍT 40
REALIZAČNÁ ČASŤ 42
ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE 42
VÄZBY NA STRATEGICKÉ DOKUMENTY KRAJA 42
ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE MANAŽMENTU PROGRAMU 45
INŠTITUCIONÁLNE ZABEZPEČENIE FORMOU PARTNERSTVA 45
MONITOROVANIE A HODNOTENIE 46
FINANČNÁ ČASŤ 50
ZÁVER 53
ZDROJE INFORMÁCIÍ 54
PRÍLOHY 54

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

CR – cestovný ruch
ČOV – čistička odpadových vôd
DHZ – dobrovoľný hasičský zbor
EAO – ekonomicky aktívne obyvateľstvo
EÚ – Európska únia
IBV – individuálna bytová výstavba
MAS – miestna akčná skupina
MK – miestne komunikácie
NSK – Nitriansky samosprávny kraj
OcÚ – obecný úrad
OP – operačný program
PHSR – program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce
PR NSK – program rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja
POD – program obnovy dediny
PPD - poľnohospodársko-podielnické družstvo
ROEP – konanie o obnove evidencie pozemkov
RRA – regionálna rozvojová agentúra
SODB – sčítanie obyvateľov, domov a bytov
SOTDUM - Spoločenstvo obcí topoľčiansko-duchonského mikroregiónu
SACR – slovenská agentúra cestovného ruchu
SR – Slovenská republika
ŠFRB – štátny fond rozvoja bývania
ŠÚ – štatistický úrad
TIR – Tribečsko-inovecký región
TJ – telovýchovná jednota
TKO – tuhý komunálny odpad
TTP - trvalé trávne porasty
ÚP – územný plán
VÚC – vyšší územný celok
ZMOS – Združenie miest a obcí Slovenska
Z. z. – zbierka zákonov
ŽP – životné prostredie

ZOZNAM GRAFOV, OBRÁZKOV, TABULIEK A MAPIEK

Graf č. 1: Vývoj počtu obyvateľov za roky 2010 – 2014
Graf č. 2: Vývoj prirodzeného prírastku
Graf č. 3: Migrácia obyvateľstva
Graf č. 4: Pohlavie respondentov
Graf č. 5: Spojenie budúcnosti so životom respondenta v obci Tvrdomestice
Graf č. 6: Miesto pracoviska respondentov
Graf č. 7: Veková štruktúra respondentov
Graf č. 8: Dĺžka bývania respondenta v obci
Graf č. 9: Dôvody respondentov pre bývanie v obci
Graf č. 10: Hlavný dôvod prípadného odsťahovania sa respondentov z obce
Graf č. 11: Spokojnosť respondentov so službami v obci
Graf č. 12: Susedské vzťahy respondentov v obci
Graf č. 13: Záujem respondentov o dianie a život v obci, zapájanie sa do rozvojových činnosti
Graf č. 14: Zábrany respondentov nezapájania sa do rozvojových činností obce
Graf č. 15: Spokojnosť respondentov s pracovnými možnosťami v obci
Graf č. 16: Oblasti a aktivity, na ktoré by sa mal sústrediť rozvoj obce v budúcnosti
Graf č. 17: Priestor na využívanie voľného času pre deti a mládež
Graf č. 18: Spokojnosť respondentov s využitím možnosti obce pre mládež a podpory významu mládeže na vidieku.
Graf č. 19: Spokojnosť s možnosťami využitia voľného času v obci

Obrázok č. 1: Administratívne členenie okresu Topoľčany s vyznačením obce Tvrdomestice
Obrázok č. 2: Poloha obce
Obrázok č. 3: Poloha obce v rámci kraja a v rámci územia Slovenska
Obrázok č. 4: Kostol v obci
Obrázok č. 5: Geografická poloha mikroregiónu SOTDUM v kraji

Tabuľka č. 1: Podujatia a pravidelné kultúrno-spoločenské akcie
Tabuľka č. 2: Vlastníctvo lesného fondu
Tabuľka č. 3: Štruktúra pôdy z hľadiska jej využívania v ha
Tabuľka č. 4: Vývoj počtu obyvateľov
Tabuľka č. 5: Podiel počtu obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín.
Tabuľka č. 6: Obyvateľstvo podľa súčasnej ekonomickej aktivity
Tabuľka č. 7: Národnostná štruktúra v obci
Tabuľka č. 8: Ekonomická činnosť obyvateľstva
Tabuľka č. 9: Vzdelanostná štruktúra v obci
Tabuľka č. 10: Náboženská štruktúra v obci
Tabuľka č. 11: Množstvo odpadov vyprodukovaných v roku 2014
Tabuľka č. 12: Separovaný zber v obci počas rokov 2007 – 2014
Tabuľka č. 13: Bytový a domový fond
Tabuľka č. 14: Bytový a domový fond
Tabuľka č. 15: Bytový a domový fond
Tabuľka č. 16: Bytový a domový fond
Tabuľka č. 17: Obývané byty v rodinných domoch
Tabuľka č. 18: Obývané byty v bytových domoch
Tabuľka č. 19: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo v obci
Tabuľka č. 20: Majetok obce

Tabuľka č. 21: Vývoj stavu rozpočtu obce v rokoch 2012-2014
Tabuľka č. 22: Rozpočet za rok 2014
Tabuľka č. 23: SWOT analýza
Tabuľka č. 24: Špecifické ciele a opatrenia v prioritných oblastiach
Tabuľka č. 25: Zoznam opatrení a aktivít
Tabuľka č. 26: Vecný a časový harmonogram monitorovania plnenia PHSR Tvrdomestice
Tabuľka č. 27: Vecný a časový harmonogram hodnotenia plnenia PHSR Tvrdomestice
Tabuľka č. 28: Merateľné ukazovatele jednotlivých aktivít
Tabuľka č. 29: Indikatívny finančný plán realizácie PHSR v €
Tabuľka č. 30: Súhrnný prehľad projektových zámerov obce Tvrdomestice na roky 2015 – 2020

ÚVOD

V súvislosti s programovým obdobím Európskej únie na roky 2014-2020 a v súlade so Zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja je nevyhnutné aktualizovať základné programové dokumenty, prostredníctvom ktorých je možné čerpať finančné prostriedky aj z Európskych štrukturálnych investičných fondov na podporu rozvojových projektov a aktivít. Z dôvodu adresnejšej alokácie disponibilných finančných prostriedkov v novom programovom období bolo nutné aktualizovať taktiež základné a strategické dokumenty Nitrianskeho samosprávneho kraja. Doteraz platný Program rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja (PR NSK) 2012 - 2018 bol schválený uznesením č. 236/2012 dňa 8. októbra 2012 na zasadnutí Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja.

V súlade so zákonom o podpore regionálneho rozvoja sú vyššie územné celky a obce povinné aktualizovať alebo zostavovať Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce alebo vyššieho územného celku a uviesť v súlade s ustanoveniami novelizovaného zákona platného od 1. januára 2015. Hlavným cieľom je vychádzať z aktuálnej situácie v území a zostaviť strategickú a implementačnú časť tak, aby sa stala východiskom pre realizáciu budúcich projektov.

Charakteristika a štruktúra dokumentu

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce vytvorený v rámci partnerstva pozostáva z
a) analytickej časti, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie a odhad jej budúceho vývoja s dôrazom na možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce relevantné stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
b) strategickej časti, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifík a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,
c) programovej časti, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie PHSR obce,
d) realizačnej časti, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie PHSR obce formou akčných plánov a
e) finančnej časti, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie PHSR obce.

Vypracovanie PHSR obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva. Aktualizácia PHSR obce sa vypracúva podľa potreby. PHSR a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo. Schválenie PHSR obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis, je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2. Tvorba PHSR obce je optimálnym nástrojom a jedinečnou možnosťou na strategický pohľad do samosprávy vôbec. Základom PHSR obce je teda OBČAN.

ANALYTICKÁ ČASŤ

ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

Obec patrí do Tribečsko-inoveckého regiónu a do topoľčianskeho okresu. Jej rozloha je 879 ha. Okresným mestom je mesto Topoľčany. Obec patrí do Nitrianskeho kraja s krajským mestom Nitra. Obec Tvrdomestice leží v severnej časti sprašovej Nitrianskej pahorkatiny. Nachádza sa na strednom toku potoka Chotina. Súradnice charakterizujú obec Tvrdomestice nasledovne - 48°38′17″ severnej zemepisnej šírky a 18°08′02″V východnej zemepisnej dĺžky.

Administratívne je obec zaradená do obvodu Topoľčany, vyššieho územného celku Nitra a do NUTS II Západné Slovensko.

Obrázok č. 1: Administratívne členenie okresu Topoľčany s vyznačením obce Tvrdomestice

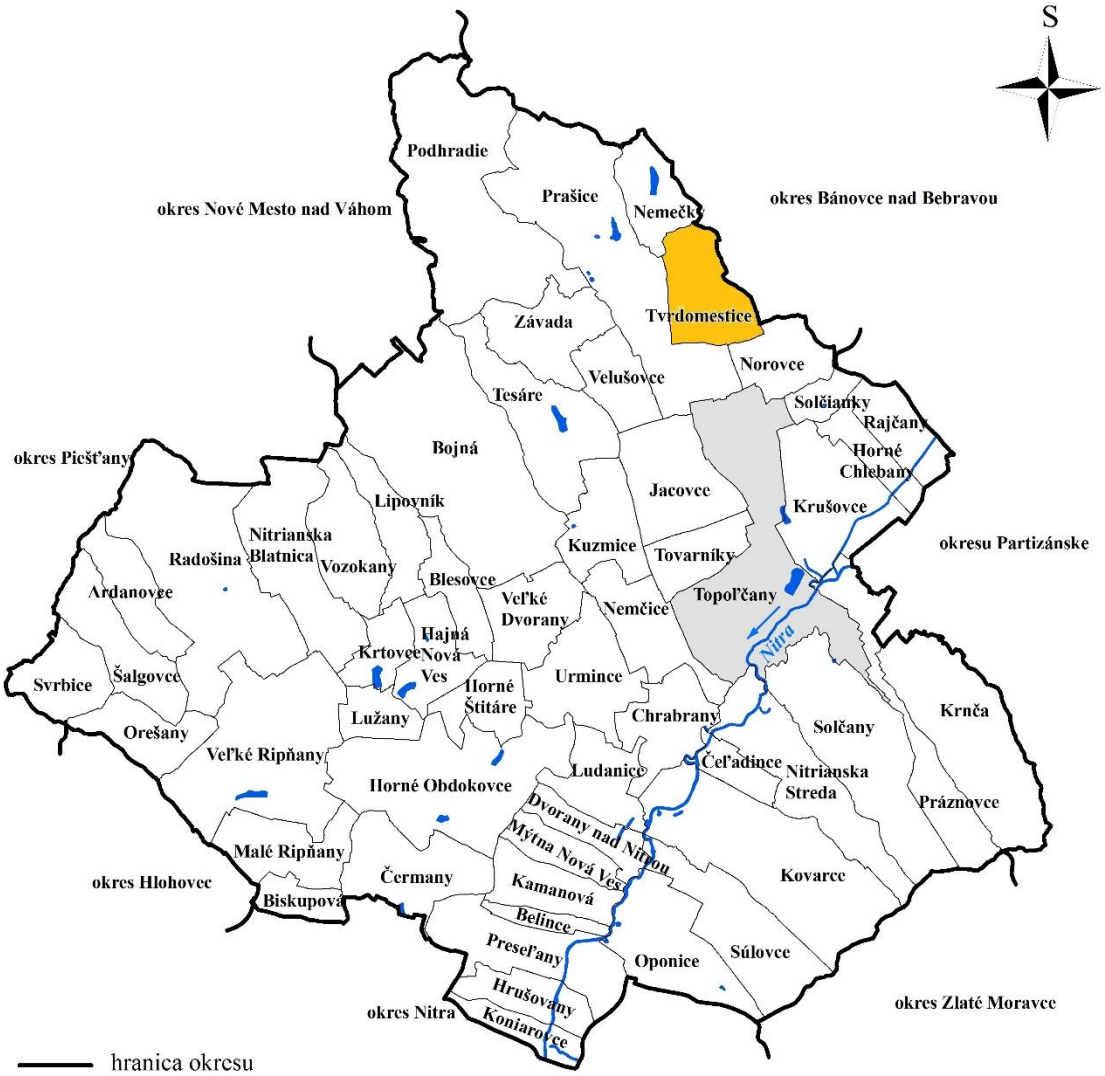

Zdroj: vlastné spracovanie

Obec má relatívne dobrú polohu, ak ide o jej lokalizáciu vo vzťahu k okresnému mestu.

- Tvrdomestice – Topoľčany : 11 km – cesta autom 12 min.
- Tvrdomestice – Nitra : 45 km – cesta autom 47 min.
- Tvrdomestice – Piešťany : 36 km – cesta autom 39 min.
- Tvrdomestice – Hlohovec : 45 km – cesta autom 49 min.
- Tvrdomestice – Bratislava : 121 km – cesta autom 92 min.

Obrázok č. 2: Poloha obce

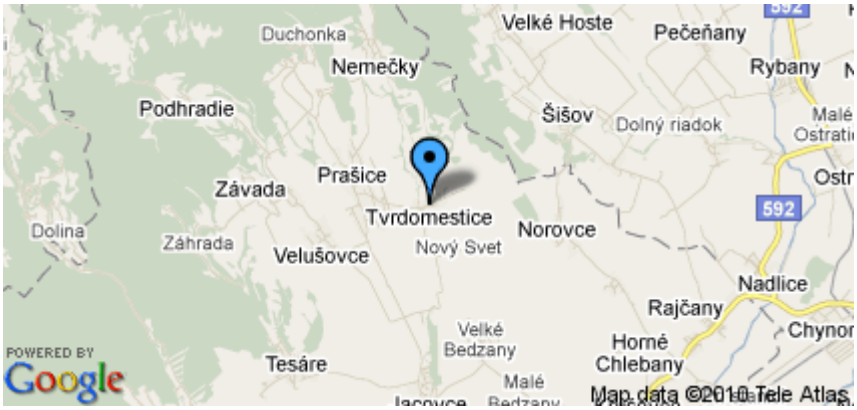

Zdroj: internet

Obrázok č. 3: Poloha obce v rámci kraja a v rámci územia Slovenska

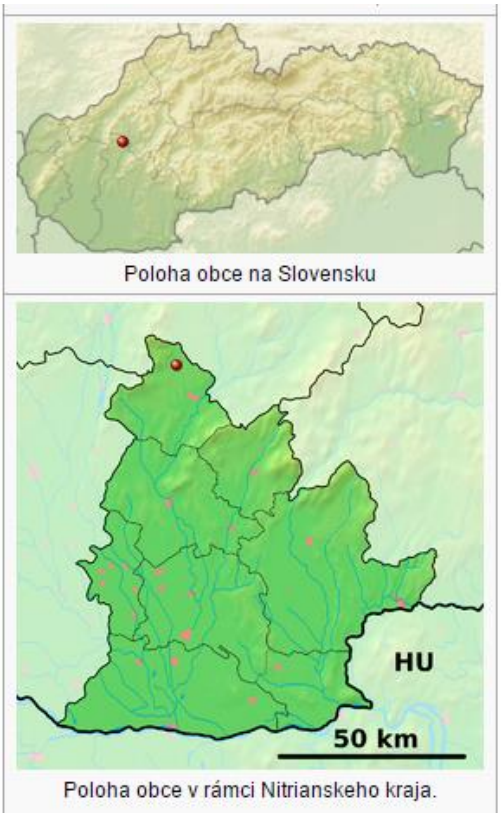

Zdroj: internet

HISTÓRIA OBCE

Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1280. Obec Tvrdomestice bola nazývaná v roku 1280 ako Turdemech. Neskôr sa jej názov zmenil na Turdemyz, konkrétne v roku 1330. Neskôr sa názov obce menil nasledovne Tordamez, Thordamyz, Thwerdomesth, Tordomesticze, Twrdomestice, maď. Tardomesztic a Tverdomestic. Obec patrila v 16. storočí Solymosiovcom a v 18. storočí rodine Neffeczerovcov, v 19. storočí Illésházyovcom, Šándorovcom, Sipekyovcom. V r. 1715 mala obec vinice a nachádzalo sa tu 17 domácností. V roku 1787 sa obec rozrástla a počet domov na jej území bol 88 s celkovým počtom obyvateľov 599. Neskôr v roku 1828 obec mala o niečo menej domov, a to iba 56 a počet obyvateľov bol 386.

Od roku 1495 sa spomína aj obec Zdychava. Táto obec sa nachádzala na území obce Tvrdomestice. Tak ako v mnohých iných obciach, tak aj v obci Tvrdomestice sa obyvatelia žijúci na jej území venovali hlavne poľnohospodárstvu a ovocinárstvu. Vtedy žili na území veľmi zruční ľudia, ktorí boli šikovní hrnčiari a vyrábali aj hlinené fajky. Po roku 1918 obyvatelia pracovali väčšinou na veľkostatku A. Lindemana a v liehovare. V roku 1946 však tento liehovar zanikol a veľkostatok bol rozparcelovaný.

PREDPOKLADY PRE ROZVOJ CESTOVNÉHO RUCHU

Cestovný ruch a jeho rôzne formy sa podieľajú na rozvoji každého územia. Obce disponujú rôznymi kultúrnymi alebo historickými pamiatkami, ktoré stimulujú rozvoj územia. Primárnu ponuku cestovného ruchu zväčša tvoria spomínané pamiatky pochádzajúce z histórie a minulosti obce, vhodný prírodný potenciál či iné zaujímavosti, ktoré sa nachádzajú v jej katastri. Do sekundárnej ponuky patria ubytovacie a stravovacie zariadenia. V obciach sa spomínané zariadenia vyskytujú len v malom množstve alebo vôbec. Preto veľa obcí nie je schopných ponúknuť účastníkom cestovného ruchu komplexnú ponuku. Zväčša platí, že čím menšia obec, tým menej sa na jej území nachádza množstvo pamiatok či iných zaujímavostí.

Ak ide o zložky primárnej ponuky cestovného ruchu, tak v obci Tvrdomestice sa nachádza jedna zvonica z 19. storočia, ktorá je drevená. Zvon bol uliaty bratislavským majstrom J. Christellim v roku 1740. V obci sa tiež nachádza kaplnka a jedna socha, ktoré boli postavené v minulosti.

Zo sekundárnej ponuky cestovného ruchu sa v obci nenachádzajú žiadne ubytovacie a ani stravovacie zariadenia. Obec disponuje jedným pohostinstvom, ktoré však uspokojuje potreby miestneho obyvateľstva, inak nemá regionálny význam. Táto situácia sa dala predpokladať, obec má malú rozlohu a aj nízky počet obyvateľov. V obci sa nenachádza žiadne historické nálezisko alebo iný unikát. Treba však povedať, že leží v peknom prírodnom prostredí, kde sú možnosti a príležitosti na zimnú aj letnú pešiu turistiku a tiež aj cykloturistiku.

Obec usporadúva počas roka rôzne akcie a podujatia. Tie môžu pritiahnuť pozornosť obyvateľov žijúcich v obci, ale aj v širšom okolí. Podujatia sú určené pre všetkých bez ohľadu na vek. Niektoré sa konajú príležitostne, iné pravidelne. Podujatia organizované obcou pomáhajú utužovať vzťahy medzi obyvateľmi navzájom a obyvateľmi obce s jej

samosprávou. V nasledujúcej tabuľke sa nachádzajú podujatia a akcie, ktoré sú v obci najpopulárnejšie.

Tabuľka č. 1: Podujatia a pravidelné kultúrno-spoločenské akcie

mesiac	názov podujatia	organizácia /usporiadateľ
február	Zabíjačka	obec
jún	Deň detí	obec a poľovnícke združenie
september	Hody	obec
december	Mikuláš	obec

Zdroj: OcÚ Tvrdomestice

PRÍRODNÉ POMERY

Rovnako ako sú pre rozvoj územia dôležité zložky primárnej a sekundárnej ponuky, tak aj prírodné pomery pomáhajú k rozvoju cestovného ruchu. Ak ide o prírodné pomery, obec by mala mať zmapované svoje územie. Poznať svoje územie, jeho charakteristické črty, poznať stav jednotlivých zložiek životného prostredia či existenciu rôznych prírodných úkazov alebo unikátov. Poznaním svojho územia, svojich výhod a prípadne nedostatkov je obec schopná smerovať svoj rozvoj tým správnym smerom. Obec Tvrdomestice leží v pokojnom prírodnom prostredí. Aj napriek tomu, že sa na jej území nenachádza žiadne chránené krajinné územie, jej prostredie ponúka vhodné podmienky na pešiu turistiku či cykloturistiku.

Ak ide o konkrétne prírodné pomery, tak na území obce je priemerná ročná teplota 9 stupňov Celzia. Priemerný ročný úhrn zrážok sa pohybuje od 550 – 600 mm. Vietor na území obce prúdi severozápadne. Na území obce sa nachádza aj vodný tok Chotina s dĺžkou 2,5 km. Stred obce má nadmorskú výšku 240 m n. m. a chotár 227 – 303 m n. m. Zväčša odlesnený, úvalinami a výmoľmi rozčlenený chotár má len miestami dubovohrabové lesy so smrekom a borovicou. Pôdy sú hnedozemné a illimerizované. Na území obce sa nachádza aj minerálny prameň.

Ak ide o stav životného prostredia, tak koeficient ekologickej stability je na území obce 0,55. Celkový stav životného prostredia je hodnotený ako veľmi dobrý. V obci sa nenachádzajú žiadni veľkí znečisťovatelia jednotlivých zložiek životného prostredia. Tým, že v obci nie sú lokalizované veľké firmy a spoločnosti, tak zložky životného prostredia ako voda, pôda a ovzdušie nebudú ohrozované znečistením emisiami. Malými znečisťovateľmi sú domácnosti a firma Jurton s.r.o, ktorá sa venuje spracovaniu dreva. Ak ide o významné koridory alebo biocentrá na území obce Tvrdomestice, tak tými obec nedisponuje.

Pôdny fond a vlastníctvo lesného fondu odráža nasledujúca tabuľka. V tabuľke sú údaje, ktoré odrážajú celkovú výmeru v ha pre jednotlivé zložky lesného fondu. Najväčšia výmera

lesného fondu pripadá urbáru/pozemkovému spoločenstvu. Obci nepripadá žiadna výmera. Pár hektárov lesného fondu vlastnia aj fyzické osoby a 60 ha tvoria lesy SR.

Tabuľka č. 2: Vlastníctvo lesného fondu

	Lesy SR	Urbár / pozemkové spoločenstvo	fyzické osoby	obec
Výmera spolu v ha	60	146	23	0

Zdroj: OcÚ Tvrdomestice

Obec tiež eviduje údaje týkajúce sa štruktúry pôdy z hľadiska je využívania. Nasledujúca tabuľka obsahuje údaje týkajúce sa záberu poľnohospodárskej a nepoľnohospodárskej pôdy v ha. Tak ako vo väčšine obcí v topoľčianskom okrese, tak aj v obci Tvrdomestice prevyšuje výmera poľnohospodárskej pôdy nad nepoľnohospodárskou. V poľnohospodárskej pôde má najväčšiu výmeru orná pôda. Druhé miesto patrí trvale trávnatým porastom. Obec nedisponuje žiadnymi ovocnými sadmi a ani vinicami. Z nepoľnohospodárskej pôdy zaberajú najviac lesy a najmenej vodné plochy. Tabuľka jasne odráža spomínané údaje.

Tabuľka č. 3: Štruktúra pôdy z hľadiska jej využívania v ha

Poľnohospodárska pôda	565
z toho	
orná pôda	503
trvale trávnaté porasty	40
sady	0
vinice	0
záhrady	22
nepoľnohospodárska pôda	314
z toho	
lesný pozemok	229
vodné plochy	7
zastavaná plocha	3
ostatná plochy	43
spolu	879

Zdroj: OcÚ Tvrdomestice

Spracovanie ROEP bolo ukončené v roku 2015. Ide o konanie o obnove evidencie pozemkov a právnych vzťahov. Obec však nemá vypracovanú územno-plánovaciu dokumentáciu.

OBYVATEĽSTVO

Ľudský potenciál je jedným z najdôležitejších rozvojových faktorov. Obyvateľstvo sa vyznačuje rôznymi vlastnosťami a charakteristikami ako napr.: počet, štruktúra, priestorové rozloženie. Tieto vlastnosti dávajú obyvateľstvu dynamický status. Najzákladnejším a najjednoduchším ukazovateľom demografie je celkový počet

obyvateľov. Poskytuje základný obraz o sile sledovanej populácie a o ľudnatosti územia, na ktorom obyvateľstvo žije a v ktorom pôsobí, taktiež o jeho osídlení. Rozmiestňovanie obyvateľstva a rozmiestňovanie ekonomických aktivít sú navzájom prepojené procesy, ktoré sa podmieňujú. Celkový počet obyvateľov vytvára pracovné ponuky pre firmy a podnikateľské subjekty. Firmy ovplyvňujú kvantitu aj kvalitu populácie – priťahujú pracovnú silu a ich odvetvová štruktúra pôsobí na vzdelanostnú úroveň a vekovú štruktúru obyvateľstva v danom území.

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené informácie týkajúce sa vývoju jednotlivých charakteristík týkajúce sa demografie v obci Tvrdomestice. Vývoj je sledovaný počas rokov 2007 – 2014. Tabuľka odráža údaje ako celkový počet obyvateľov, počet narodených, počet zomrelých, počet prisťahovaných a počet odsťahovaných. Možno tu nájsť aj hodnotu prirodzeného prírastku alebo hodnotu migračného prírastku.

Tabuľka č. 4: Vývoj počtu obyvateľov

Roky	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
počet obyvateľov	-	-	-	476	474	457	476	471
počet narodených	2	6	1	2	5	4	2	3
počet zomrelých	6	6	0	3	7	2	9	9
prirodzený prírastok	-4	0	1	-1	-2	2	-7	-6
počet prisťahovaných	8	17	5	13	11	7	15	8
počet odsťahovaných	13	3	7	3	2	6	13	12
migračný prírastok	-5	14	-2	10	9	1	2	-4

Zdroj: OcÚ Tvrdomestice

V nasledujúcom grafe možno vidieť vývoj celkového počtu obyvateľov žijúcich na území obce. Vývoj je sledovaný od roku 2010 až po rok 2014. Z grafu vidieť, že vývoj je kolísavý a neriadi sa podľa žiadneho trendu. Obec mala najviac obyvateľov v roku 2010 a 2013 a naopak najmenší počet obyvateľov evidovala v roku 2012. Rozdiel v počte obyvateľov za jednotlivé roky nie je výrazný, pohybuje sa v rozpätí do 10 obyvateľov za rok.

Graf č. 1: Vývoj počtu obyvateľov za roky 2010 – 2014

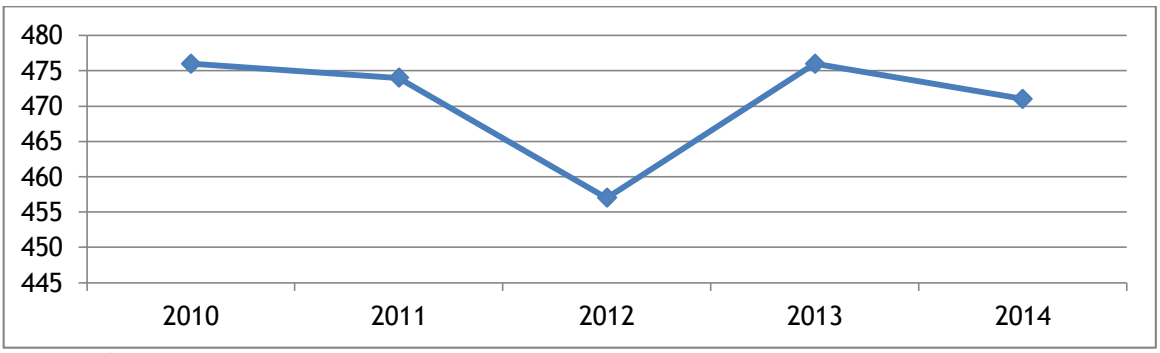

Zdroj: OcÚ Tvrdomestice

Počet narodených, počet zomrelých a prirodzený prírastok vyjadruje nasledujúci graf. Najviac detí sa narodilo v roku 2008 a naopak najmenej v roku 2009. Vývoj jednotlivých ukazovateľov je počas sledovaných rokov rôzny. Ak ide o počet zomrelých, tak najviac ľudí

z obce Tvrdomestice zomrelo v roku 2013 a 2014 a to až 9. Najmenej zomrelých obce eviduje v roku 2009. Prirodzený prírastok má vo väčšine rokov zápornú hodnotu, to znamená, že v konkrétnych rokoch zomrelo viac ľudí ako sa narodilo. Hodnota prirodzeného prírastku mala najvyššiu zápornú v roku 2013. V tomto roku zomrelo 9 ľudí a narodili sa iba 2 deti. Hodnota prirodzeného prírastku, teda úbytku bola -7. Najvyššiu kladnú hodnotu mal prirodzený prírastok v roku 2012. Vtedy sa narodili 4 deti a zomreli 2 obyvatelia obce Tvrdomestice. Hodnota prirodzeného prírastku bola teda 2. Celkový vývoj odráža nasledujúci graf.

Graf č. 2: Vývoj prirodzeného prírastku

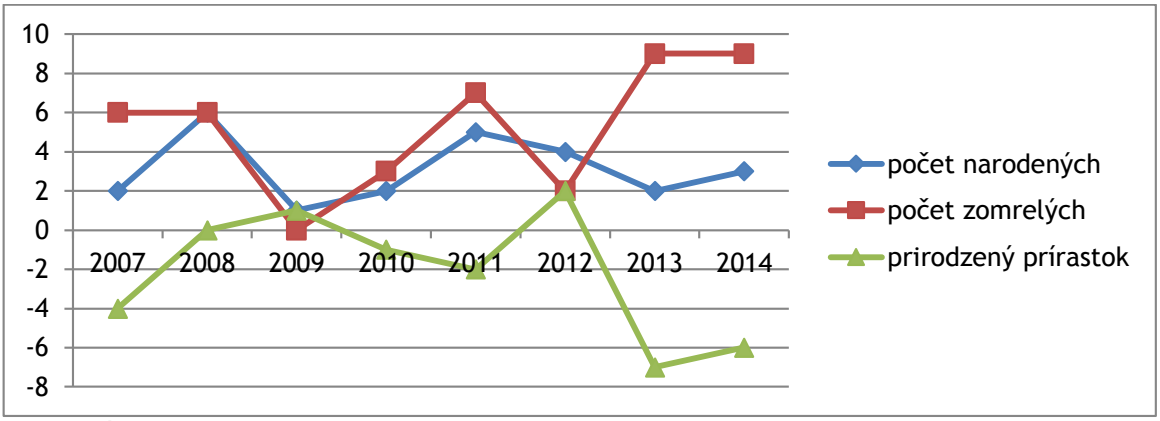

Zdroj: OcÚ Tvrdomestice

Migráciu a pohyb obyvateľstva odráža nasledujúci graf. Podobne ako u ukazovateľov počtu narodených a zomrelých, tak aj pri jednotlivých zložkách migrácie obyvateľstva je vývoj rôzny počas sledovaného obdobia počas rokov 2007 až 2014. Z grafu vidieť, že do obce sa najviac ľudí prisťahovalo v roku 2008 a to až 17. Naopak, najmenej ľudí sa do obce Tvrdomestice prisťahovalo v roku 2009, ich počet bol 5. Ak ide o odsťahovaných, tak tých bolo najviac v roku 2007 a 2013, a to 13. Najmenej osôb sa z obce odsťahovalo v roku 2011. Migračný prírastok má väčšinou kladnú hodnotu, čo možno považovať za pozitívny jav. Jeho najvyššia hodnota je v roku 2008, a to až 14. V tomto roku sa prisťahovalo 17 osôb do obce a iba 3 osoby sa odsťahovali. Pri negatívnej hodnote hovoríme o migračnom úbytku. Najvyššiu zápornú hodnotu má migračný úbytok v roku 2007 a to -5.

Graf č. 3: Migrácia obyvateľstva

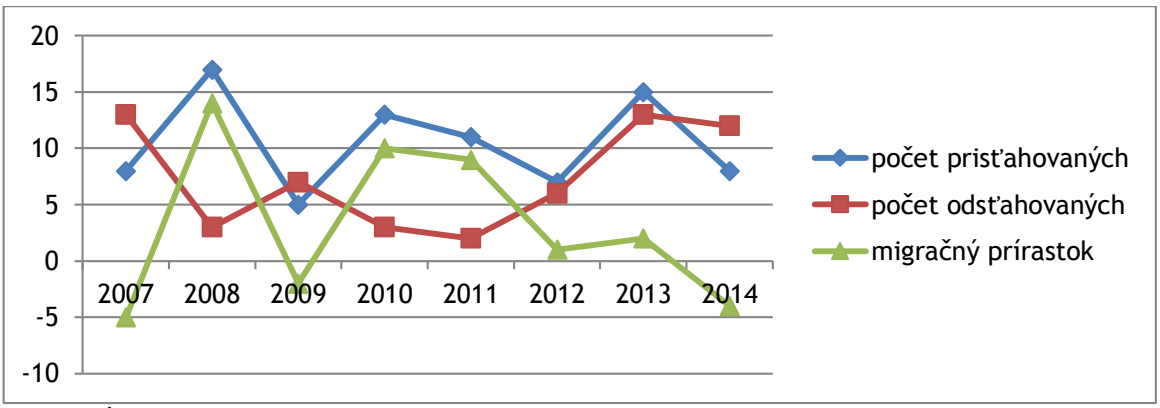

Zdroj: OcÚ Tvrdomestice

Vekovú štruktúru obyvateľov ukazuje nasledujúca tabuľka. V nej možno vidieť, aký počet obyvateľov sa nachádza v jednotlivých vekových skupinách. Vývoj je počas sledovaných rokov 2007 až 2014 rôzny. Najviac obyvateľov v predproduktívnom veku sa nachádzalo v roku 2007. Od tohto roku sa počet osôb v tomto veku neustále znižoval. Ak ide o počet osôb v produktívnom veku, tak tu treba zdôrazniť každoročný vzostup. V tejto kategórii každým rokom pribúda čoraz viac osôb. Počet osôb v poproduktívnom veku z roka na rok tiež rastie. Obec má teda problém so starnutím obyvateľstva. Tento problém trápi väčšinu obcí nachádzajúcu sa v topoľčianskom okrese. Počet osôb v poproduktívnom veku presahuje počet osôb v predproduktívnom veku. Dokonca v niektorých rokoch až dvojnásobne.

Tabuľka č. 5: Podiel počtu obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín.

Rok	Predproduktívny vek	Produktívny vek	Poproduktívny vek
2007	83	297	80
2008	82	303	114
2009	75	306	87
2010	71	307	94
2011	64	312	98
2012	59	314	105
2013	58	310	112
2014	56	314	112

Zdroj: OcÚ Tvrdomestice

V nasledujúcej tabuľke je obyvateľstvo rozdelené podľa súčasnej ekonomickej aktivity. Zároveň sú údaje rozdelené medzi mužov a ženy. Údaje vypovedajú o tom, že ekonomicky aktívnejší sú muži ako ženy. V obci Tvrdomestice sa nachádzajú iba dvaja pracujúci dôchodcovia. 37 osôb v obci je nezamestnaných. Nepracujúcich dôchodcov je 115. Študentov vysokých škôl je 16. Prehľad údajov jasne odzrkadľuje nasledovná tabuľka.

Tabuľka č. 6: Obyvateľstvo podľa súčasnej ekonomickej aktivity

	muži	ženy	spolu
spolu	130	91	221
%	58,8	41,2	100
osoby na materskej dovolenke	0	3	3
pracujúci dôchodcovia	1	1	2
nezamestnaní	21	16	37
vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch	3	4	7
osoby na rodičovskej dovolenke	0	7	7
nepracujúci dôchodcovia	44	71	115
ostatní nezávislí	0	1	1

deti do 16 rokov	42	3	73
študenti stredných škôl	16	12	28
študenti vysokých škôl	4	12	16
ostatní závislí, nezistení	5	5	10
úhrn obyvateľstva	241	230	471
narodení v obci bydliska spolu	116	78	194
narodení v obci bydliska %	48,1	33,9	41,2

Zdroj: ŠÚ SR

V obci Tvrdomestice prevažuje slovenská národnosť. Iba 11 obyvateľov žijúcich na území obce sa hlási k inej národnosti ako slovenskej. 4 obyvatelia sú ukrajinskej národnosti a 7 majú národnosť nezistenú. Dá sa teda tvrdiť, že v obci Tvrdomestice je národnosť homogénna. Tento jav sa prejavuje vo väčšine obcí nachádzajúci sa v topoľčianskom okrese.

Tabuľka č. 7: Národnostná štruktúra v obci

Národnosť	muži	ženy	spolu
slovenská	234	226	460
ukrajinská	2	2	4
nezistená	5	2	7
spolu	241	230	471

Zdroj: ŠÚ SR

Obyvatelia obce Tvrdomestice sú zamestnaní v rôznych oblastiach ekonomiky. Niektorí pracujú priamo v obci a iní musia za prácou dochádzať. Obec nevie poskytnúť dostatok voľných pracovných miest pre svojich obyvateľov, preto veľa z nich si musí hľadať zamestnanie v širšom okolí obce alebo v okresnom meste Topoľčany. Nasledujúca tabuľka zobrazuje jednotlivé ekonomické odvetia a tiež ekonomicky aktívne osoby rozdelené na mužov a ženy. V tabuľke tiež figuruje informácia o tom, koľko osôb dochádza za prácou mimo obce. Z tabuľky vidieť, že najviac obyvateľov obce Tvrdomestice pracuje v odvetviach ako spracovanie dreva, výroba nábytku, maloobchod a verejná správa. U 16 osôb bolo ekonomické odvetvie nezistené. Najmenej osôb pracuje v odvetviach ako telekomunikácie či právne služby. V tabuľke uvedenej pod textom sa nachádzajú kompletné informácie týkajúce sa ekonomických odvetví a ich počtu ekonomicky aktívnych osôb.

Tabuľka č. 8: Ekonomická činnosť obyvateľstva

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	5	3	8	7
Lesníctvo a ťažba dreva	3	0	3	3
Výroba potravín	2	3	5	5

Výroba nápojov	1	0	1	1
Výroba odevov	0	5	5	3
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	13	0	13	13
Výroba chemikálií a chemických produktov	0	1	1	1
Výroba výrobkov z gumy a plastu	2	0	2	2
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	1	0	1	1
Výroba a spracovanie kovov	1	1	2	1
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	6	0	6	3
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	1	0	1	0
Výroba elektrických zariadení	2	7	9	9
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	3	5	8	7
Výroba nábytku	9	5	14	13
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	0	2	2	2
Výstavba budov	9	0	9	9
Inžinierske stavby	2	0	2	2
Špecializované stavebné práce	12	4	16	14
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	9	4	13	9
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	8	17	25	20
Pozemná doprava a doprava potrubím	6	0	6	6
Poštové služby a služby kuriérov	0	1	1	1
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	0	3	3	2
Telekomunikácie	0	1	1	1
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	0	1	1	0
Pomocné činnosti finančných služieb a poistenia	2	0	2	2
Právne a účtovnícke činnosti	2	0	2	2
Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	1	0	1	0
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	2	0	2	1
Prenájom a lízing	0	1	1	1
Bezpečnostné a pátracie služby	1	1	2	2
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	1	1	2	1
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	9	6	15	13
Vzdelávanie	2	6	8	5
Zdravotníctvo	4	2	6	4
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	0	1	1	1
Sociálna práca bez ubytovania	0	2	2	2
Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	1	0	1	1
Oprava počítačov, osobných potrieb a potrieb pre domácnosti	1	0	1	1
Ostatné osobné služby	0	1	1	1
Nezistené	9	7	16	7
Spolu	130	91	221	179

Zdroj: ŠÚ SR

V nasledujúcej tabuľke sa nachádzajú informácie o vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva. Údaje sú rozdelené medzi mužov a ženy. V obci Tvrdomestice sa nachádza najviac obyvateľov s učňovským vzdelaním a druhé miesto patrí osobám s úplným odborným vzdelaním. Vysokoškolsky vzdelaných ľudí je 19. Ak ide o vysokoškolákov, tak najviac atraktívnym odborom je pre nich ekonomika. Bez školského vzdelania je 67 obyvateľov obce a u 21 osôb žijúcich na území obce nebolo vzdelanie zistené. Podrobnejšie informácie o vzdelanostnej štruktúre v obci možno vidieť na nasledovnej tabuľke.

Tabuľka č. 9: Vzdelanostná štruktúra v obci

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie		Pohlavie		Spolu
		muži	ženy	
Základné		39	55	94
Učňovské (bez maturity)		69	28	97
Stredné odborné (bez maturity)		37	31	68
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		5	7	12
Úplné stredné odborné (s maturitou)		34	44	78
Úplné stredné všeobecné		3	8	11
Vyššie odborné vzdelanie		0	4	4
Vysokoškolské bakalárske		1	7	8
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		4	6	10
Vysokoškolské doktorandské		0	1	1
Vysokoškolské spolu		5	14	19
Študijny odbor	technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a VT, elektrotech., tech. chémia, potravinárstvo)	1	1	2
	technické vedy a náuky II (textilná v.,sprac.kože,dreva, plastov, v.hud.nástrojov, archit., staveb.,dopr.,pošty,telekom.,automatiz., špec. odb.)	0	1	1
	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	0	1	1
	Zdravotníctvo	1	2	3
	spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof.,ekon.,polit. a práv.vedy, ekonomika a manaž., obchod a služby,SŠ- OA, HA, praktická š.,učeb.odb.)	2	5	7
	spoločenské vedy, náuky a služby II (histor.,filolog.,pedag. a psych.vedy, publicistika a informácie, telových.,učiteľstvo, SŠ - gym.)	1	4	5
Bez školského vzdelania		38	29	67
Nezistené		11	10	21
Úhrn		241	230	471

Zdroj: ŠÚ SR

Tak ako u väčšiny obcí v topoľčianskom okrese, tak aj v obci Tvrdomestice sa obyvatelia obce hlásia prevažne k rímskokatolíckej cirkvi. Z celkového počtu obyvateľov 471 sa k tejto cirkvi hlási 422 osôb. 10 osôb sa hlási kú gréckokatolíckej cirkvi, 11 osôb žijúcich na území obce je bez náboženského vierovyznania a u 25 osôb nebolo náboženské vierovyznanie zistené. Táto situácia sa dala predpokladať, keďže už v minulosti bolo na tomto území šírené kresťanstvo.

Tabuľka č. 10: Náboženská štruktúra v obci

Náboženské vyznanie	muži	ženy	spolu
rímskokatolícka cirkev	214	208	422
gréckokatolícka cirkev	3	7	10
evanjelická cirkev augsburského vyznania	0	3	3
bez vyznania	6	5	11
nezistené	18	7	25
spolu	241	230	471

Zdroj: ŠÚ SR

TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Infraštruktúra patrí medzi najdôležitejšie faktory podmieňujúce ekonomický a sociálny rozvoj regiónu. Každá obec by mala sústreďovať svoju pozornosť na poznanie svojich nedostatkov a výhod, pokiaľ ide o vybavenie jej územia jednotlivými zložkami infraštruktúry, či už o technickú alebo sociálnu infraštruktúru. Samotná technická infraštruktúra vplýva na rozmiestnenie firiem a podnikov v regióne, ako aj na ich výkon a

efektívnosť. Priťahuje podnikateľské subjekty a tie zas ponúkajú pracovné miesta pre miestne obyvateľstvo. Rovnako je dôležitá aj pre obyvateľstvo a jeho kvalitu života.

Technická infraštruktúra prepája výrobcu a spotrebiteľa, približuje prácu i služby obyvateľstvu. Jej dostatok podporuje rozvoj služieb a novej výroby. Preto je rozvinutá a komplexne vybudovaná infraštruktúra jednou zo základných podmienok vstupu kapitálu do priestoru.

Energetické siete

Obec Tvrdomestice bola elektrifikovaná v roku 1961. Rok poslednej rekonštrukcie elektrických rozvodov bol 1991. Obec hodnotí stav elektrickej siete na svojom území ako vyhovujúci. Obec je taktiež plynofikovaná a to od roku 1997. Na plynovod je napojených 50% obyvateľov žijúcich na území obce. Ak ide o verejné osvetlenie, tak jeho stav je dobrý.

Cestné a dopravné siete

Obec Tvrdomestice leží približne 11 km od okresného mesta Topoľčany. Dá sa povedať, že je relatívne blízko situovaná k pólu rozvoja v okrese. Obcou prechádzajú cesty III. triedy a ich dĺžka je 1,6 km. Dĺžka vybudovaných miestnych komunikácií je v obci približne 2,1 km. Pre bezpečnosť chodcov sú popri komunikáciách vybudované chodníky. Ich celková dĺžka je 2 km. V obci Tvrdomestice sú vybudované aj parkoviská. Ich počet je 2. Jedno parkovisko má kapacitu 5 áut a na druhom parkovisku môže parkovať 7 áut. Obec disponuje 2 autobusovými zástavkami. Cez obec premávajú miestne linky.

Vodné hospodárstvo a kanalizácia

V obci je vybudovaný vodovod, na ktorý je napojených 50% miestnych obyvateľov. Ostatných 50% využíva svoje domové studne. Kvalita pitnej vody je vyhovujúca a zodpovedá všetkých hygienickým kritériám. Obecný vodovod je napojený zo 70% na regionálnu sieť. Obec nedisponuje kanalizáciou. Tá je jednou zo základných zložiek infraštruktúry. Vybudovaním kanalizácie by obec zlepšila svoje vybavenie technickou infraštruktúrou a viedlo by to aj k zvýšeniu spokojnosti miestneho obyvateľstva. Obyvatelia obce využívajú žumpy, ktoré sú však v zlom stave. Znečistená voda uniká do podzemia. To môže ohrozovať životné prostredie a kvalitu jeho jednotlivých zložiek, a to hlavne pôdy a vody. Likvidácia odpadových vôd zo žúmp je na jednotlivých užívateľoch.

Telekomunikačné siete

V obci Tvrdomestice je pokrytie telekomunikačnou sieťou (pevná linka) dobré. Taktiež je na tomto území dobrá možnosť napojenia na internetovú sieť. Pokiaľ ide o pokrytie signálom Telekomu, Orange a O2, tiež je dobré.

Odpadové hospodárstvo

Zber a likvidáciu komunálneho odpadu zabezpečuje firma Envi Geos Nitra. Obec má zavedený separovaný zber TKO, papier, sklo, plasty. Toto možno považovať za pozitívny jav. Obec tak chráni svoje životné prostredie. Obec však má problémy s divokými skládkami, čo je z hľadiska ochrany a zachovania kvality životného prostredia nevýhodou. Napriek tomu obec hodnotí estetický vzhľad obce ako veľmi dobrý, aj keď určite treba niektoré miesta v obci upravovať a zlepšiť ich estetickú stránku. Obec zabezpečuje zber stavebného odpadu a to dovozom na určené miesto. Taktiež má zabezpečený zber nebezpečného odpadu z domácností, ktorý sa realizuje na obecnom úrade.

V nasledujúcej tabuľke možno vidieť množstvo odpadov vyprodukovaných v roku 2014. Z údajov vidieť, že najviac sa vyprodukovalo zmesového komunálneho odpadu. Podobnú situáciu možno pozorovať aj v ostatných obciach v topoľčianskom okrese. Druhé miesto patrí objemovému odpadu. Najmenej odpadov sa vyprodukovalo v kategórii vyradené elektrické a elektronické zariadenia a papier a lepenka. Podrobnejšie informácie o vyprodukovaných odpadoch za rok 2014 možno nájsť v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 11: Množstvo odpadov vyprodukovaných v roku 2014

Názov odpadu	Množstvo v t
textílie	3,0
papier a lepenka	1,5
sklo	2,5
vyradené elektrické a elektronické zariadenia	1,0
plasty	2,7
pneumatiky	2,2
zmesový komunálny odpad	97,5
objemový odpad	19,0

Zdroj: OcÚ Tvrdomestice

Separovaný zber v obci za roky 2007 – 2014 odráža nasledujúca tabuľka. Tabuľka zobrazuje údaje týkajúce sa komunálneho odpadu a podiel separovaného odpadu z TKO. Množstvo komunálneho odpadu počas sledovaných rokov rastie a podobný trend prevláda aj u % separovaného odpadu z TKO. Najviac komunálneho odpadu sa vyprodukovalo v roku 2014 a to až 116,3 ton. Naopak, najmenej to bolo v roku 2007, a to 72,4 ton. Podiel separovaného odpadu z TKO mal najvyššiu hodnotu v roku 2013 a najnižšiu v roku 2010.

Tabuľka č. 12: Separovaný zber v obci počas rokov 2007 – 2014

Roky	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
komunálny odpad v t	72,4	96,2	95	94	94	91	98,6	116,3
% separovaného odpadu z TKO	-	-	5,5%	3,9%	4,6%	8,0%	10%	6,9%

Zdroj: OcÚ Tvrdomestice

SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

Sociálna infraštruktúra uspokojuje potreby obyvateľstva a vplýva na rozmiestňovanie niektorých výrob. V sociálnej infraštruktúre sa sleduje stav bytového a domového fondu, vybavenie obce sociálnymi a vzdelávacími inštitúciami a zariadeniami a v neposlednom rade aj poskytovanie služieb miestnym obyvateľom. Stav a kvalita menovaných zložiek infraštruktúry ovplyvňuje samotný rozvoj obce a aj spokojnosť obyvateľstva žijúceho na jej území. Obec sa svojim počtom obyvateľov zaraďuje medzi malé obce, takže je pochopiteľné, že nebude môcť zabezpečiť niektoré zložky sociálnej infraštruktúry v plnej

miere a kvalite. Avšak obec sa snaží realizovať rôzne aktivity, ktorými by zlepšila stav zložiek sociálnej infraštruktúry.

Domový a bytový fond

Existencia príležitostí na bývanie, stav domového a bytového fondu sú určujúce faktory ovplyvňujúce ďalší rozvoj obce. Zóna bývania je tvorená z časti individuálnou bytovou výstavbou (IBV) a komplexnou bytovou výstavbou (KBV). Časť obyvateľstva býva v bytových domoch a časť v rodinných domoch, jedná sa o prevažne vidiecky ráz osídlenia.

Obec má typicky vidiecky charakter, a preto nemá ambície rozvíjať vyššie formy bytovej výstavby. Obec by sa mala snažiť zabezpečiť jej občanom vyhovujúce podmienky na bývanie. Obyvatelia obce často nemajú záujem sťahovať sa do miest. Sú zvyknutí na pokojné prostredie obce. V súčasnosti aj ľudia z miest preferujú sťahovanie do vidieckych sídiel kvôli lepšiemu stavu životného prostredia, tichu a pokojnému prostrediu. V nasledujúcich tabuľkách vidieť údaje týkajúce sa bytového a domového fondu.

V obci Tvrdomestice sa nachádza 171 domov. Z tohto počtu je 137 domov obývaných a 32 neobývaných. V obci prevažujú rodinné domy nad bytovými. Najviac domov sa vystavalo v rokoch 1946 – 1990. Dôvodom neobývaných domov je prevažne to, že sú určené na rekreáciu. Takýchto domov sa v obci nachádza 21. Ak ide o byty, tak tých je celkovo v obci 179. 145 z nich je obývaných a 32 neobývaných. Podrobnejšie informácie týkajúce sa bytov a domov odrážajú nasledujúce tabuľky.

Tabuľka č. 13: Bytový a domový fond

Domy	Domy obývané								Domy neobývané						Domy s nezistenou obývanosťou
spolu	Spolu	podľa typu			podľa obdobia výstavby				spolu	podľa dôvodu neobývanosti					spolu
171	137	rodinné domy	bytové domy	iné	do r. 1945	1946 - 1990	1991 - 2000	2001 a neskôr	32	zmena vlastníkov	určené na rekreáciu	uvoľnené na prestavbu	nespôsobilé na bývanie	z iných dôvodov	2
		135	2	0	22	93	12	4		3	21	4	2	2	

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka č. 14: Bytový a domový fond

Byty	Byty obývané															
Spolu	spolu	Podľa formy vlastníctva					Podľa počtu obytných miestností					Podľa veľkosti obytnej plochy v m^2			
179	145	vlastné byty v byt. domoch	byty vo vlast. rodin. domoch	obecné byty	družstevné byty	iné	1	2	3	4	5+	<40	40-80	81-100	100+
		23	107	0	0	9	0	12	67	27	39	16	94	21	214

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka č. 15: Bytový a domový fond

Byty obývané									
Podľa typu kúrenia				Podľa zdrojov energie používaných na vykurovanie					
ústredné diaľkové	ústredné lokálne	iný	bez kúrenia	plyn	elektrina	kvapalné palivo	pevné palivo	iný	žiadny
6	81	44	1	104	2	0	29	0	2

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka č. 16: Bytový a domový fond

Byty neobývané					Byty s nezistenou obývanosťou
spolu	Podľa dôvodu neobývanosti				
32	zmena vlastníkov	určené na rekreáciu	nespôsobilé na bývanie	z iných dôvodov	2
	3	20	1	8	

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka č. 17: Obývané byty v rodinných domoch

Obývané byty v rodinných domoch								
Spolu	podľa celkovej podlahovej plochy bytu v m^2				podľa zásobovania vodou (vodovod)			
	z toho				z toho			
	menej ako 40	40-80	81-120	viac ako 120	v byte zo spoločného zdroja	v byte z vlastného zdroja	mimo bytu	bez vodovodu
135	1	17	87	30	76	44	1	4

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka č. 18: Obývané byty v bytových domoch

Obývané byty v bytových domoch								
spolu	podľa celkovej podlahovej plochy bytu v m^2				podľa zásobovania vodou (vodovod)			
	z toho				z toho			
	menej ako 40	40-80	81-120	viac ako 120	v byte zo spoločného zdroja	v byte z vlastného zdroja	mimo bytu	bez vodovodu
10	0	8	2	0	5	3	0	0

Zdroj: SODB 2011

Vybavenosť domov a bytov poukazuje na rôznu životnú úroveň obyvateľov obce. Sleduje sa viacerými ukazovateľmi ako napr. vybavenosťou bytov ústredným kúrením, zásobovaním vodou, podľa celkovej podlahovej plochy bytu, pripojenosťou, ale i podľa vybavenosti domácnosti mobilným telefónom, počítačom, osobným automobilom atď. Podpora IBV môže prilákať nových obyvateľov a vytvoriť predpoklady pre celkový rozvoj obce.

Školstvo

V obci sa momentálne nenachádza základná a ani materská škola. Deti a žiaci musia spomínané vzdelávacie inštitúcie navštevovať buď v iných obciach alebo v okresnom meste Topoľčany. V školskom roku 2011/2012 v obci existovala materská škôlka, ktorú

navštevovalo 12 detí. O rok neskôr návštevnosť klesla na 8 detí a v školskom roku 2013/2014 sa musela materská škôlka zrušiť.

Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť

V obci sa nenachádza žiadne zdravotnícke zariadenie ani stredisko. Obec nedisponuje žiadnou samostatnou ambulanciou praktického lekára pre dospelých, žiadnou ambulanciou lekára pre deti a dorast a v obci nie je ani lekáreň. Obyvatelia obce musia chodiť za zdravotníckymi službami do okresného mesta Topoľčany.

Ak ide o sociálnu starostlivosť, tak v obci Tvrdomestice sa nenachádza žiadne sociálne zariadenie pre seniorov. Obec nedisponuje ani opatrovateľskou službou a neposkytuje rozvoz stravy starším obyvateľom.

Služby obyvateľstvu

V obci Tvrdomestice sa nachádza rímskokatolícky kostol, cintorín a aj dom smútku. Veriaci tak majú v obci vytvorené vhodné podmienky. V obci ďalej možno nájsť kultúrny dom. Jeho priestory využíva predovšetkým samospráva, ale po dohode s obecným úradom môžu jeho miestnosti využívať aj obyvatelia obce. Knižnica sa tiež v obci nachádza, no momentálne je zatvorená. Obyvatelia môžu svoj voľný čas tráviť v pokojnom prostredí v miestnom parku.

V obci absentuje však matrika, spoločný stavebný úrad, lekáreň, pošta a pohrebníctvo. Za týmito službami musia obyvatelia dochádzať do okolitých obcí alebo rovno do okresného mesta Topoľčany, ktoré je od obce vzdialené iba 11 km. V obci tiež nemožno nájsť žiadne ubytovacie zariadenie. Zo stravovacích zariadení sa v obci nenachádza žiadna prevádzka. Potreby miestneho obyvateľstva uspokojuje miestne pohostinstvo. To však má len lokálny charakter. V obci sa nachádza jedna predajňa potravinárskeho a nepotravinárskeho tovaru.

Ako už bolo vyššie spomenuté, obec nemá pre svojich obyvateľov k dispozícií základnú a ani materskú školu, žiadne zdravotnícke a ani sociálne stredisko či zariadenie. Keďže obec nemá základnú školu, tak v obci nemožno nájsť ani telocvičňu. V rámci budovy bývalej základnej školy sú zriadené priestory posilňovne. Disponuje aj futbalovým ihriskom a detským ihriskom, ktoré je majetkom obce. Tu môžu deti so svojimi rodičmi tráviť svoj voľný čas.

Obecný úrad, ktorý zamestnáva troch zamestnancov, komunikuje okrem rozhlasu a obecnej tabule s občanmi pomocou internetovej stránky www.obec-tvrdomestice.sk. Tu uverejňuje rôzne oznamy a dokumenty či zmluvy, ktoré si môžu obyvatelia obce či návštevníci stránky prezrieť.

Obrázok č. 4: Kostol v obci

Zdroj: www.mapio.cz

EKONOMICKÁ ZÁKLADŇA OBCE

Rozmiestňovanie obyvateľstva a rozmiestňovanie ekonomických aktivít sa navzájom podmieňujú. Firmy priťahujú pracovné sily a ich odvetvová štruktúra ovplyvňuje kvalitu t. j. vzdelanostnú úroveň a vekovú štruktúru.

Obec je v blízkosti významného mestského sídla Topoľčany, ktoré je prepojené s obcou dopravnou a technickou infraštruktúrou. To prináša so sebou predovšetkým ekonomické a sociálne výhody, ako sú napr. dostatok pracovných príležitostí, kvalitná štruktúra ekonomických činností a predpoklad pre a znižovanie nezamestnanosti. Ekonomický potenciál daného regiónu predstavuje spolupôsobenie existujúcich ľudských zdrojov, kapitálu a prírodných daností. Práve ekonomický potenciál je rozhodujúcim faktorom rozvojových možností obce a determinantom životnej úrovne jej obyvateľstva. Je východiskom všetkých rozvojových zámerov, ktoré sa obce dotýkajú. Dokonalé zmapovanie existujúceho stavu ekonomického potenciálu a prognóza jeho očakávaného vývoja v budúcnosti je rozhodujúcim faktorom ekonomickej úspešnosti obce. Využitie ekonomického potenciálu obce závisí od viacerých faktorov. Okrem dopytu sú to predovšetkým ekonomicko-technické parametre výrobných zariadení alokovaných v regióne, konkurencieschopnosť ich potenciálnej produkcie, kvalita a dostupnosť pracovnej sily a pod. Úroveň tohto potenciálu a stupeň jeho využitia sa priamo odzrkadľuje v ekonomickej výkonnosti obce.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo tiež patrí medzi determinanty rozvoja obce. V nasledujúcej tabuľke možno vidieť počet EAO, celkový počet obyvateľov a koľko % obyvateľov dochádza za prácou mimo obce. Z tabuľky vidieť, že až 90%obyvateľov žijúcich na území obce dochádza za prácou mimo obce. Dostatok pracovných príležitostí sa lokalizuje v okresnom meste Topoľčany.

Tabuľka č. 19: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo v obci

počet EAO	307
celkový počet obyvateľov	472
% dochádzajúcich za prácou mimo obce	90%

Zdroj: OcÚ Tvrdomestice

Pokiaľ ide o podnikateľskú sféru v obci, tak tá nie je príliš rozvinutá. Najväčším zamestnávateľom v obci je PPD Prašice, ktoré sa venuje poľnohospodárstvu a firma Jurton s. r. o zaoberajúca sa spracovaním dreva. Výhodou je, že v obci sa nenachádzajú veľkí znečisťovatelia zložiek životného prostredia. Pôda, voda a ovzdušie nie sú zaťažované emisiami z výroby. Obec si tak svoje životné prostredie udržiava v dobre kvalite. Nevýhodou je, že ekonomika obce stagnuje. Miera nezamestnanosti sa neznižuje. Prilákaním firiem a podnikateľských subjektov by sa tie dve spomínané zložky rozhýbali správnym smerom.

Majetok obce

Do majetku obce sa zaraďujú najčastejšie finančné prostriedky, pozemky a stavby, ktoré obec vlastní. Obec by si mala zodpovedne viesť a evidovať štruktúru majetku, čím by

zabezpečila efektívne riadenie svojich zdrojov. Majetok obce sa skladá z rôznych prvkov, ako je dlhodobý hmotný a nehmotný majetok, finančné prostriedky, krátkodobý majetok a obežný majetok. Samotný majetok obce má právo využívať iba samotná obec. V prípade potreby môže obec rozhodnúť o prípadnom prenájme alebo o dočasnom užívaní konkrétneho majetku inými osobami.

Samotný majetok obce z komplexného hľadiska zobrazuje nasledujúca tabuľka. Z nej je jasné, že najvyššiu čiastku zastáva dlhodobý hmotný majetok. Z jeho častí je najviac finančných prostriedkov sústredených v časti budovy a stavby. Dlhodobým nehmotným majetkom obec nedisponuje. Celková posledná účtovná hodnota majetku na konci roka 2014 bola 382 365,46 Eur. Výška dlhodobého majetku sa z roka na rok príliš nemení. Hodnota pozemkov z roka na rok pomaly klesá. Opačný trend, čiže stúpanie hodnôt, vidieť v zložke budovy a stavby. Najkolísavejší vývoj hodnôt má obežný majetok. Obec sa snaží tak hospodáriť s majetkom, aby záverečný účet obce nevykazoval hlboký schodok. Jej hospodárenie je rovnovážne alebo prebytkové.

Tabuľka č. 20: Majetok obce

Majetok					
	2010	2011	2012	2013	2014
Dlhodobý hmotný					
- pozemky	32 361, 52	32 361, 52	31 853,32	31 853, 32	31 853, 32
- budovy, stavby	399 177, 43	399 177, 43	399 177, 43	399 177, 43	473 510, 23
- inventár	-	-	-	-	-
- dopravné prostriedky	1 626, 51	3 790	3 790	3 790	-
- drobný DHM	1 587, 92	1 949,00	2 258, 02	3 545, 02	-
- ostatný HM	16 310,46	16 708	15 913,13	15 913,13	15 913,13
Dlhodobý nehmotný	-	-	-	-	-
Dlhodobý finančný	103 121,33	103 121,33	103 121,33	103 121,33	103 121,33
Obežný majetok	4 209	11 640	10 470,23	15 414, 87	6 835, 92

Majetok obce k 31.12.2014	
Celková nadobúdacia hodnota majetku obce v Eur	Celková posledná účtovná hodnota majetku v Eur k 31.12.2014
638 223, 01 Eur	382 365,46 Eur

Zdroj: OcÚ Tvrdomestice

Tabuľka č. 21: Vývoj stavu rozpočtu obce v rokoch 2012-2014

	2011 v Eur	2012 v Eur	2013 v Eur	2014 v Eur
Príjmy celkom	130 813,83	128 190,07	119 811,14	114 740
Výdavky celkom	142 820,34	131 499,56	115 384,78	114 740
Hospodárenie obce	**-12 007,07**	**-3 310,14**	**4 425,59**	**0**

Zdroj: OcÚ Tvrdomestice

Tabuľka č. 22: Rozpočet za rok 2014

Príjmy	Suma v Eur

Bežné príjmy	101 810
Z toho - Zo štátneho rozpočtu	2 100
- Vlastné zdroje – príjem obcí a VÚC	99 710
Finančné operácie	12 930
PRÍJMY CELKOM:	**114 740**

Výdavky	**Suma v Eur**
Všeobecné verejné služby	2 500
Školstvo	-
Samospráva	58 832
Miestne komunikácie	1 500
Ochrana životného prostredia	7 400
Verejné priestranstvá	33 208
Verejné osvetlenie	1 700
Kultúra	3 100
Dom smútku	2 900
Soc. pomoc rodinám	600
Splácanie úveru	3 000
Výdavky CELKOM:	**114 740**

Zdroj: OcÚ Tvrdomestice

ZDRUŽENIA A ORGANIZÁCIE NA ÚZEMÍ OBCE

V každej obci sa združujú obyvatelia so spoločnými záujmami do spolkov. Aj na území obce Tvrdomestice sa nachádzajú spolky, ktoré prispievajú k spoločenskému životu v obci. Ide o poľovnícke združenie Brezina Prašice, ktoré má 39 členov. Toto je jedna z organizácií, ktorá pôsobí na území obce. V obci sa nenachádzajú žiadne tanečné a ani hudobné súbory.

Obec Tvrdomestice sú súčasťou MAS a mikroregiónu SOTDUM. Tento mikroregión bol založený 9. septembra 1996. SOTDUM vznikol podpísaním zakladateľskej zmluvy záujmového združenia s názvom Spoločenstvo obcí Topoľčiansko – Duchonského mikroregiónu. Bolo založené z iniciatívy niekoľkých starostov a subjektov, ktorí videli príležitosť ako rozvíjať v dnešnej zložitej ekonomickej situácii svoju obec. Mikroregión zaberá severozápadnú časť okresu Topoľčany s výraznými podmienkami pre rozvoj poľnohospodárstva a vidieckeho cestovného ruchu. Obce mikroregiónu sa rozprestierajú na ploche 11 176 ha, t. j. 18,8% plochy topoľčianskeho okresu, pričom samotné mesto Topoľčany má rozlohu 3 577 ha. Prirodzeným jadrom mikroregiónu je Nitrianska pahorkatina, do ktorej na západe zasahuje Považský Inovec. V mikroregióne sa nachádza niekoľko vodných plôch, z ktorých najmä vodná nádrž Duchonka je strediskom letnej turistiky a vodných športov.

Obrázok č. 5: Geografická poloha mikroregiónu SOTDUM v kraji

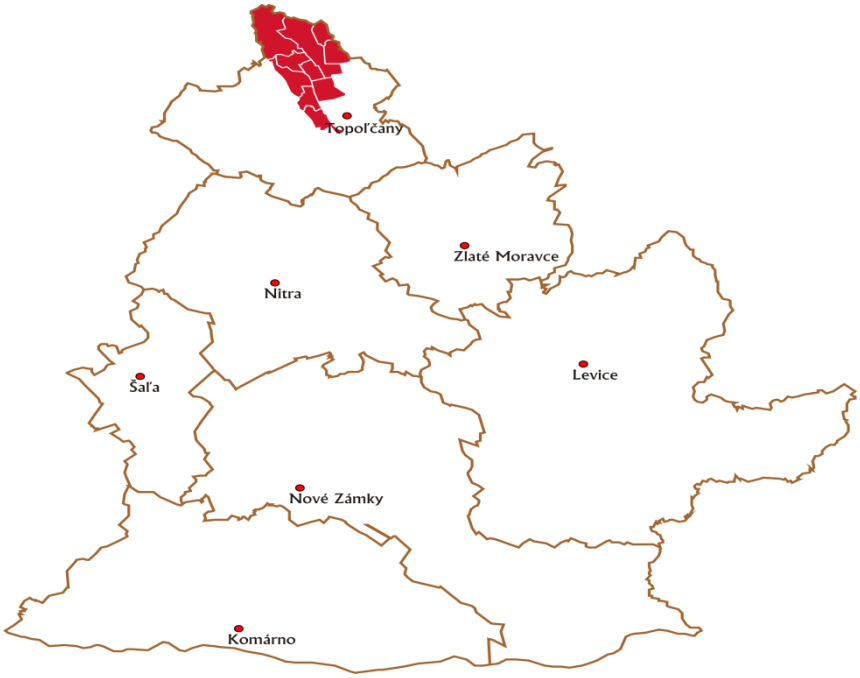

Zdroj: internet

VYHODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO OBDOBIA

Obec Tvrdomestice nemala spracovaný PHSR na obdobie rokov 2007 - 2013. Aj napriek tomu sa v obci realizovalo niekoľko projektov, ktoré podmienili rozvoj samotnej obce. Tieto projekty sa realizovali v rôznych oblastiach.

Obec v predchádzajúcom období investovala peniaze do rekonštrukcie a zlepšovania technickej infraštruktúry, na ktoré použila peniaze z úveru a počas rokov 2007-2013 tieto peniaze splácala. V roku 2006 postavila z peňazí zo zbierky kostol, v roku 2008 sa realizovala rekonštrukcia cesty, na ktorej sa podieľala spolu s obcou Prašice. Obci sa taktiež podarilo v rámci obdobia 2007-2013 realizovať drobné projekty týkajúce sa úpravy okolia a vzhľadu obce, či už sa jednalo o verejné priestranstvá alebo drobné úpravy na infraštruktúre. Súčasťou týchto úprav bolo aj vybudovanie vodovodu.

Na najbližšie obdobie sú pripravené projektové zámery, ktoré sú popísané v programovej časti dokumentu. Tieto projekty tiež budú smerované k rozvoju obce a k zvýšeniu spokojnosti obyvateľov obce. Plánované projekty zvýšia technickú, ale aj občiansku vybavenosť a celkový vzhľad obce. Obec sa stane atraktívnejšou nielen pre svojich obyvateľov, ale aj širšie okolie samotnej obce. Tým, že obec bude mať vypracovaný PHSR na obdobie 2015 – 2020, môže žiadať finančné prostriedky na svoj rozvoj a rozmach z fondov Európskej únie a iných dotačných programov.

VYHODNOTENIE DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU

Dotazníkový prieskum dáva informácie samospráve o jej území, potrebách obyvateľov a o možných smeroch ďalšieho rozvoja. Prieskum sa skladá z viacerých častí, v ktorých sa sledujú rôzne oblasti. Respondenti mali na výber nielen zo zadaných viacerých možností, ale mali svoj názor mohli vyjadriť aj v otvorených otázkach. V prvej časti dotazníku sa dozvedáme informácie o respondentoch, o ich počte, prípadne pohlaví.

Dotazníku sa zúčastnilo 29 respondentov. 71% zúčastnených bolo žien a zvyšných 29% patrilo mužom.

Graf č. 4: Pohlavie respondentov

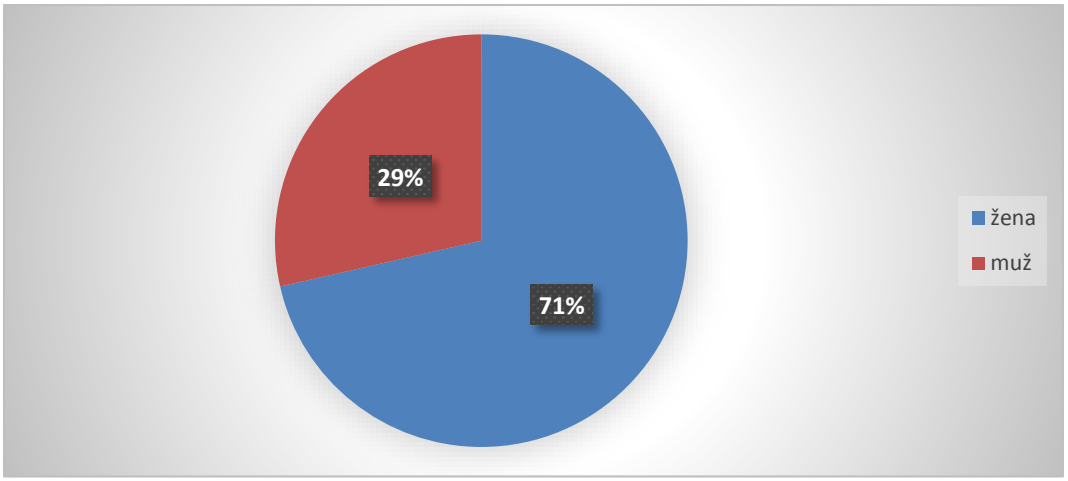

Zdroj: vlastné spracovanie

Jednou z otázok v dotazníku bolo, či obyvatelia obce Tvrdomestice plánujú tráviť svoju budúcnosť v obci. 90% respondentov uviedlo, že svoju budúcnosť v obci plánujú tráviť. Toto možno považovať za pozitívny jav. Obyvatelia obce sú pravdepodobne spokojní s napredovaním a rozvojom obce a plánujú v obci aj naďalej zotrvať. 10% respondentov uviedlo, že v obci neplánujú do budúcna zotrvať. Dôvody môžu byť rôzne.

Graf č. 5: Spojenie budúcnosti so životom respondenta v obci Tvrdomestice

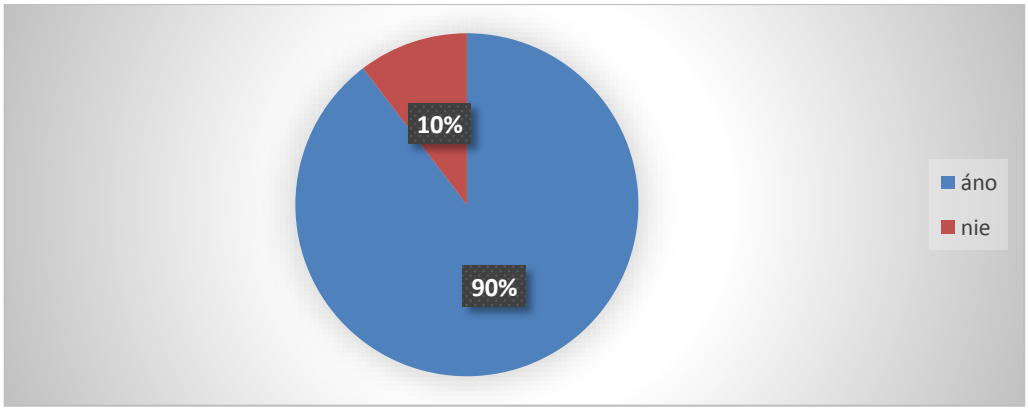

Zdroj: vlastné spracovanie

Len 17 % respondentov pracuje v obci. Nasledujúci graf odráža percentuálne podiely a k nim priradené rôzne miesta pracoviska obyvateľov žijúcich na území obce. V okolí obce pracuje 7% respondentov, 24 % pracuje v okresnom meste Topoľčany, ktoré je vzdialené 11 km od obce. Odpoveď „iné“ označilo 52%. Môže ísť o mestá ako Piešťany, Hlohovec či hlavné mesto Bratislava.

Graf č. 6: Miesto pracoviska respondentov

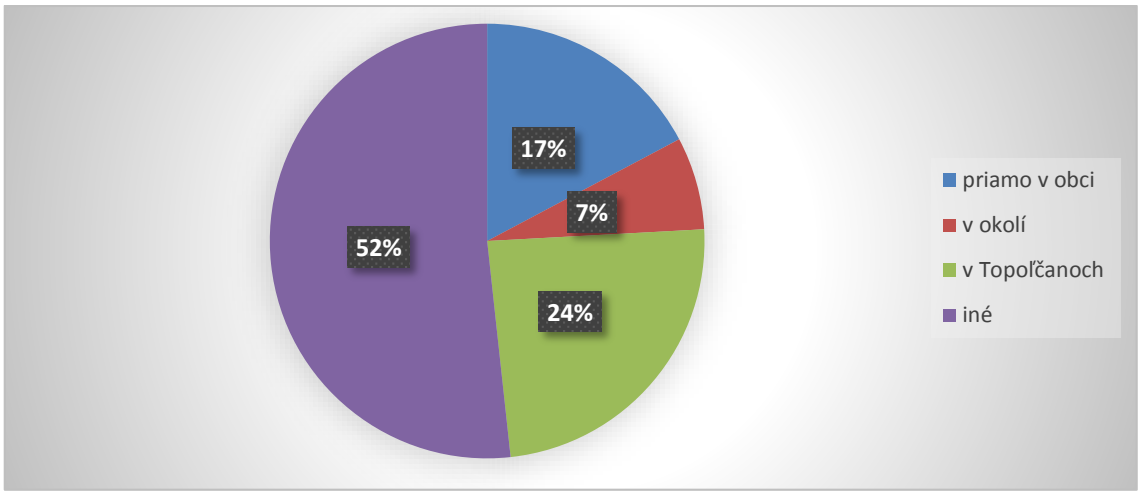

Zdroj: vlastné spracovanie

Dotazníkového prieskumu sa zúčastnili rôzne vekové skupiny obyvateľov. Najviac respondentov vyplnilo dotazník v rozmedzí rokov 40 – 49. Druhé miesto patrí starším obyvateľom obce v rokoch 65 a viac. Najmenej sa zúčastnilo mladých, v rokoch 20 – 29 a obyvateľov v rozmedzí rokov 50 – 59.

Graf č. 7: Veková štruktúra respondentov

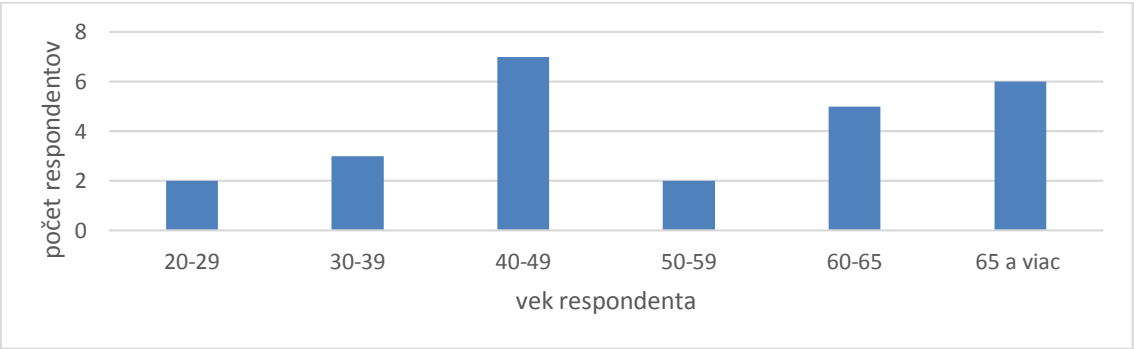

Zdroj: vlastné spracovanie

V dotazníkovom prieskume sa nachádzala aj otázka týkajúca sa dĺžky bývania respondentov v obci. Z tabuľky je jasné, že najviac obyvateľov žije v obci okolo 20 – 40 rokov. Je to relatívne dlhý časový úsek. Obyvatelia obce tak poznajú detailnejšie svoju obec a počas týchto rokov môžu sledovať jej rozmach.

Graf č. 8: Dĺžka bývania respondenta v obci

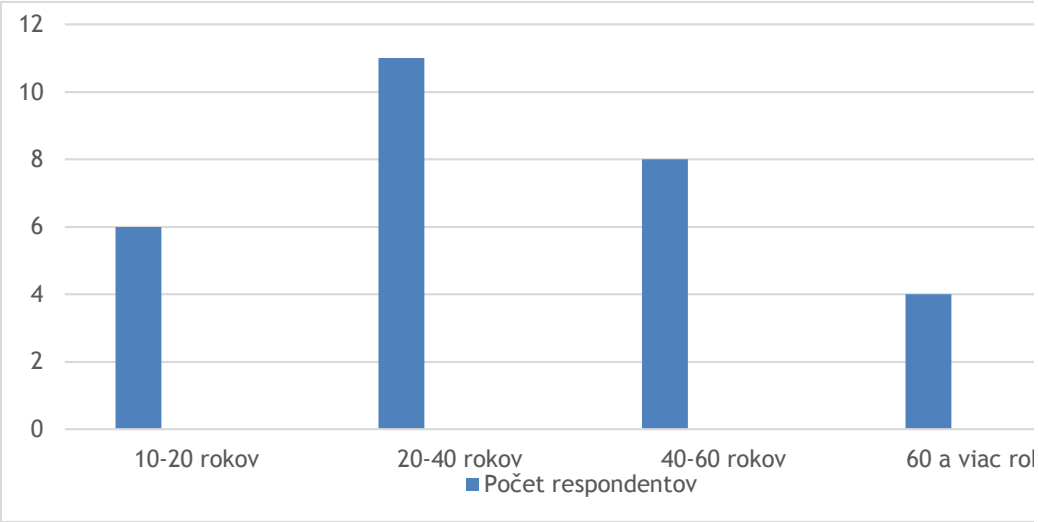

Zdroj: vlastné spracovanie

Hlavným dôvodom bývania v obci uviedli respondenti rodinné dôvody, že obec je ich rodiskom alebo v obci vlastnia majetky. Tento dôvod uviedlo až 79% opýtaných. Druhá najčastejšia odpoveď bola čisté životné prostredia a pekná príroda. Túto odpoveď uviedlo 13% respondentov. Medzi označenými odpoveďami boli aj estetické dôvody a pokoj či dobré sociálne vzťahy. Odpovede ako dobré dopravné spojenie alebo dobrá infraštruktúra neboli označované.

Graf č. 9: Dôvody respondentov pre bývanie v obci

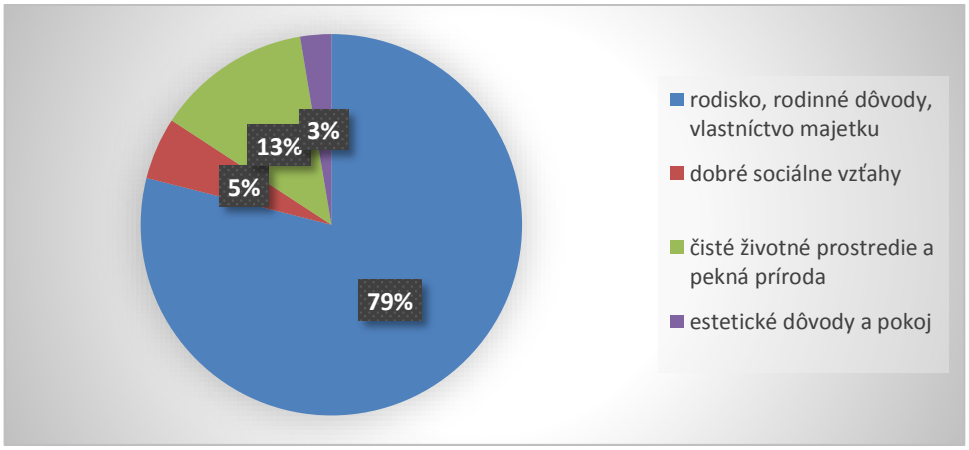

Zdroj: vlastné spracovanie

Respondenti sa vyjadrovali aj k možným dôvodom, ktoré by mohli spôsobiť ich odsťahovanie z obce. Najčastejšou označovanou odpoveďou bolo „nevýhodné dopravné spojenie“. Túto možnosť označilo až 20% respondentov. Často označovanými odpoveďami boli napr. aj zlé možnosti nákupu a služieb, nedostatok pracovných príležitostí a absencia vlastného domu či hospodárstva. Každú z týchto odpovedí označilo v priemere 13 % respondentov. Odpovede ako estetické dôvody alebo iné dôvody neoznačil ani jeden respondent obce Tvrdomestice. Ostatné odpovede a ich percentuálne zastúpenie vidieť v nasledujúcom grafe.

Graf č. 10: Hlavný dôvod prípadného odsťahovania sa respondentov z obce

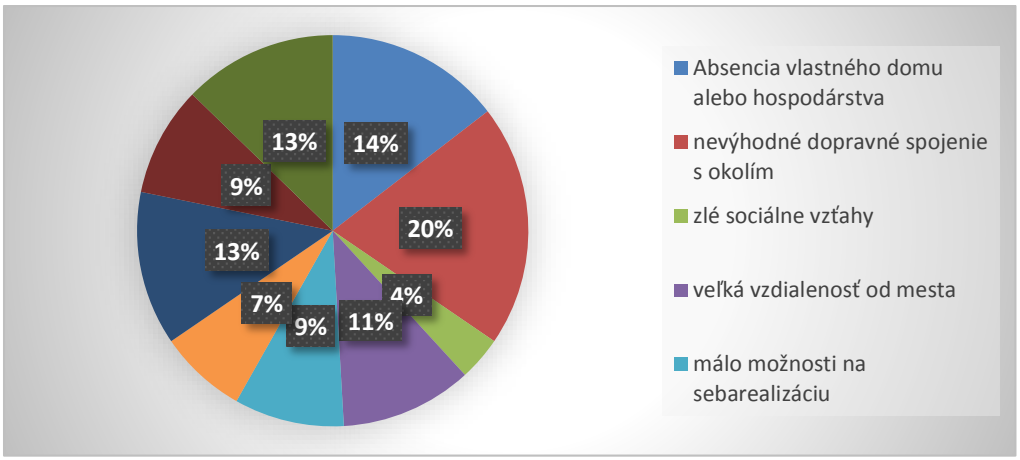

Zdroj: vlastné spracovanie

Respondenti, ktorí sa zúčastnili dotazníkového prieskumu museli svoju pozornosť venovať aj otázke týkajúcej sa služieb, ktoré sa nachádzajú v obci. Najviac obyvateľov je spokojných s verejným osvetlením a s prácou obecného úradu. To je možno považovať za pozitívny jav. Dobré vzťahy medzi obyvateľmi obce a jej samosprávou sú základom dobrého fungovanie obce a jej rozvoja. Obyvatelia obce sú však nespokojní s ponukou služieb a obchodov, so zdravotnou starostlivosťou, s možnosťami športového vyžitia či vzdelávaním. Z tohto prieskumu obec môže vidieť, v akých oblastiach by mohla realizovať svoj rozvoj.

Graf č. 11: Spokojnosť respondentov so službami v obci

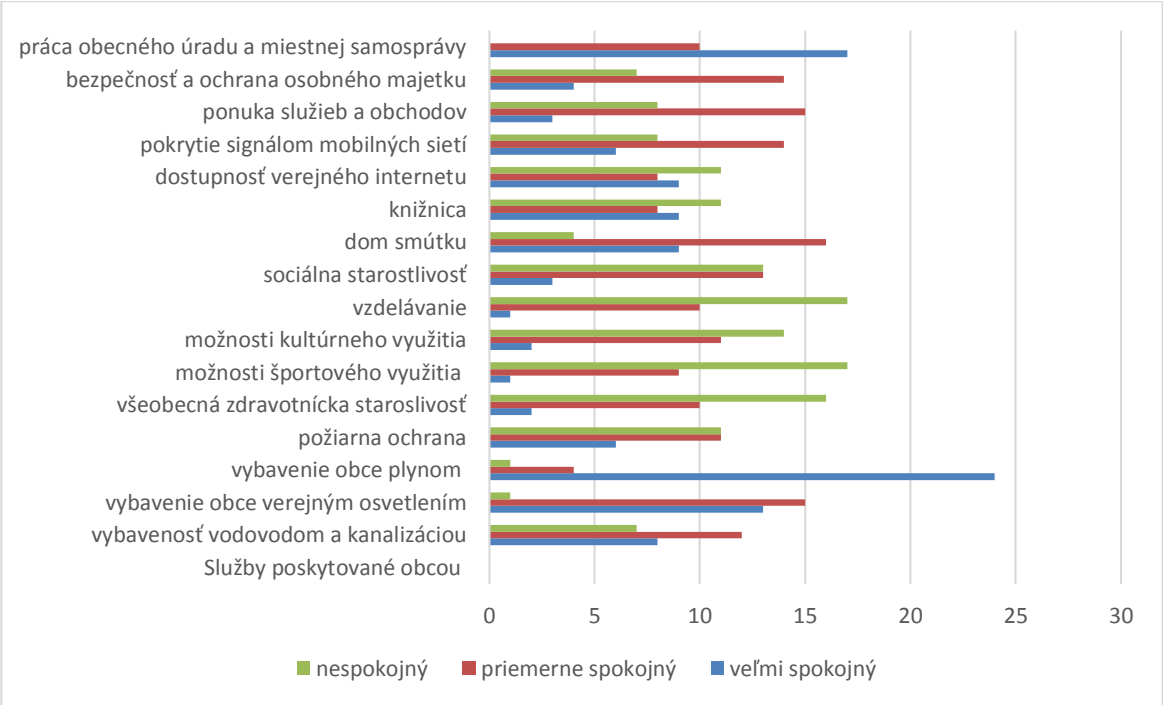

Zdroj: vlastné spracovanie

Respondenti žujúci v obci sa rozdelili približne na tretiny. 33 % uviedlo, že vzťahy medzi obyvateľmi sú skôr voľné, 34 % uviedlo, že sú blízke a 30% respondentov označilo susedské vzťahy za veľmi blízke. Iba 3 % označilo odpoveď „žiadne“.

Graf č. 12: Susedské vzťahy respondentov v obci

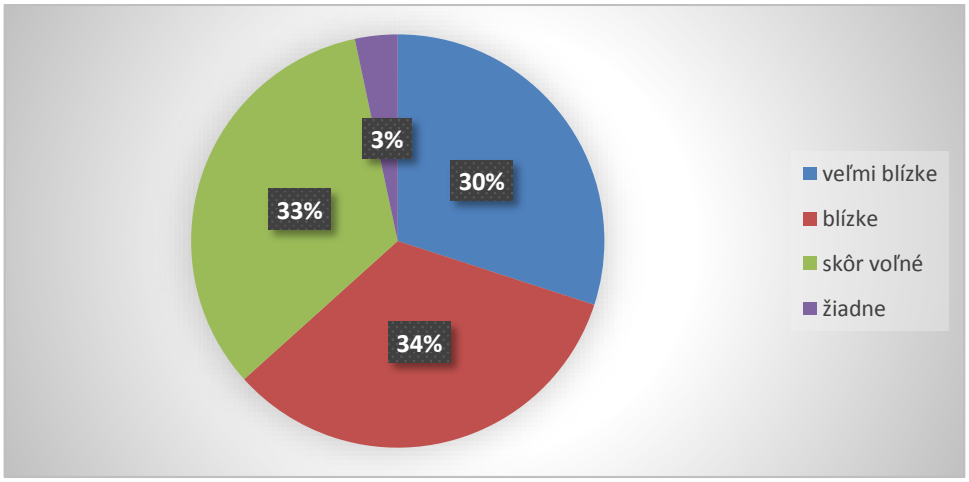

Zdroj: vlastné spracovanie

59 % respondentov uviedlo, že sa do rozvojových aktivít zapája občas. 22% opýtaných sa zapája do aktivít a má záujem o dianie v obci. 19% respondentov označilo odpoveď nie, nezapájam sa do rozvojových aktivít. Dôvody môžu byť rôzne. Treba však povedať, že viac ako polovica respondentov má záujem o dianie v obci, čo je považované za pozitívny jav.

Graf č. 13: Záujem respondentov o dianie a život v obci, zapájanie sa do rozvojových činnosti

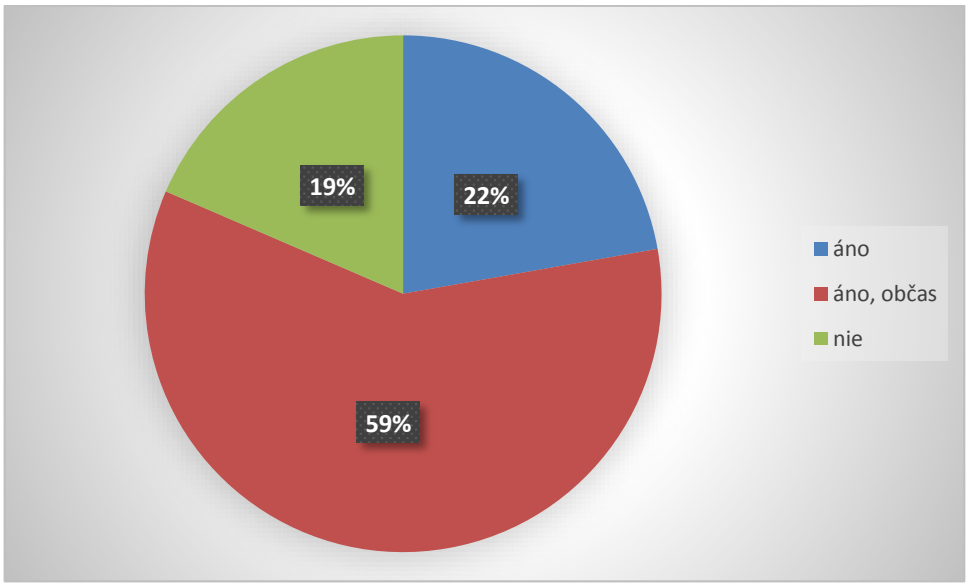

Zdroj: vlastné spracovanie

V nasledujúcom grafe vidieť, zábrany respondentov, ktoré im bránia zapájať sa do rozvojových aktivít. Najviac označovanou odpoveď bola „nedostatok voľného času“, ktorú označilo až 46 % opýtaných. Odpoveď „nedostatok informácií“ uviedlo 29 % respondentov

a 25 % označilo odpoveď „neviem, ako by som mohol pomôcť“. Zlé vzťahy s obecným úradom neoznačil ani jeden respondent.

Graf č. 14: Zábrany respondentov nezapájania sa do rozvojových činností obce

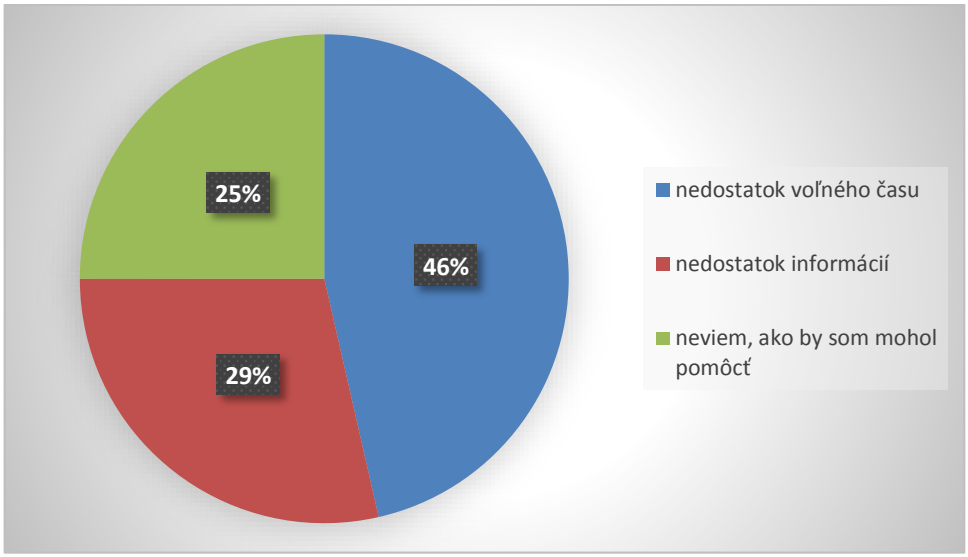

Zdroj: vlastné spracovanie

Otvorenou otázkou bolo „Čo by Vás motivovalo aby ste sa zapojili do rozvojových aktivít obce?“, kde mohli respondenti napísať svoj názor. Medzi najčastejšími odpoveďami sa vyskytovali tieto: bezstresová práca, spoločný záujem a dianie zaujímavých aktivít v obci. Na základe týchto zistení môže obec podniknúť kroky, ktoré by viedli k vyššej spokojnosti obyvateľov žijúcich na jej území.

Spokojnosť respondentov s pracovnými možnosťami v obci je vyjadrená v nasledujúcom grafe. 38 % respondentov nie je spokojná s pracovnými možnosťami ponúkaných obcou. 27 % opýtaných uvádza odpoveď „ani spokojný ani nespokojný“. Iba 8 % označilo odpoveď veľmi spokojný. Ostatné odpovede a ich percentuálne zastúpenie odráža graf č. 15.

Graf č. 15: Spokojnosť respondentov s pracovnými možnosťami v obci

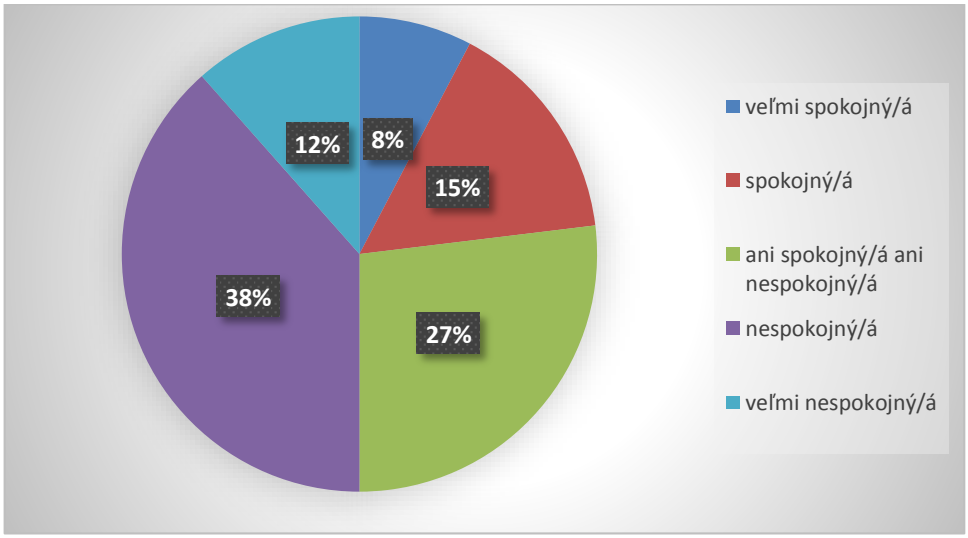

Zdroj: vlastné spracovanie

Oblasti a aktivity na ktoré by sa mal sústrediť rozvoj obce v budúcnosti ukazuje nasledujúci graf. Respondenti označili na najakútnejšiu oblasť rozvoja rekonštrukcia miestnych komunikácií a vybudovanie nových ihrísk a športovísk. Medzi často označované odpovede patrili aj: úprava verejných priestranstiev, rozvoj spoločenského života v obci, rozvoj bytovej výstavby a ochrana životného prostredia. Obec by preto mala podnikať také aktivity, ktoré by zapríčinili rozvoj v uvedených oblastiach.

Graf č. 16: Oblasti a aktivity, na ktoré by sa mal sústrediť rozvoj obce v budúcnosti

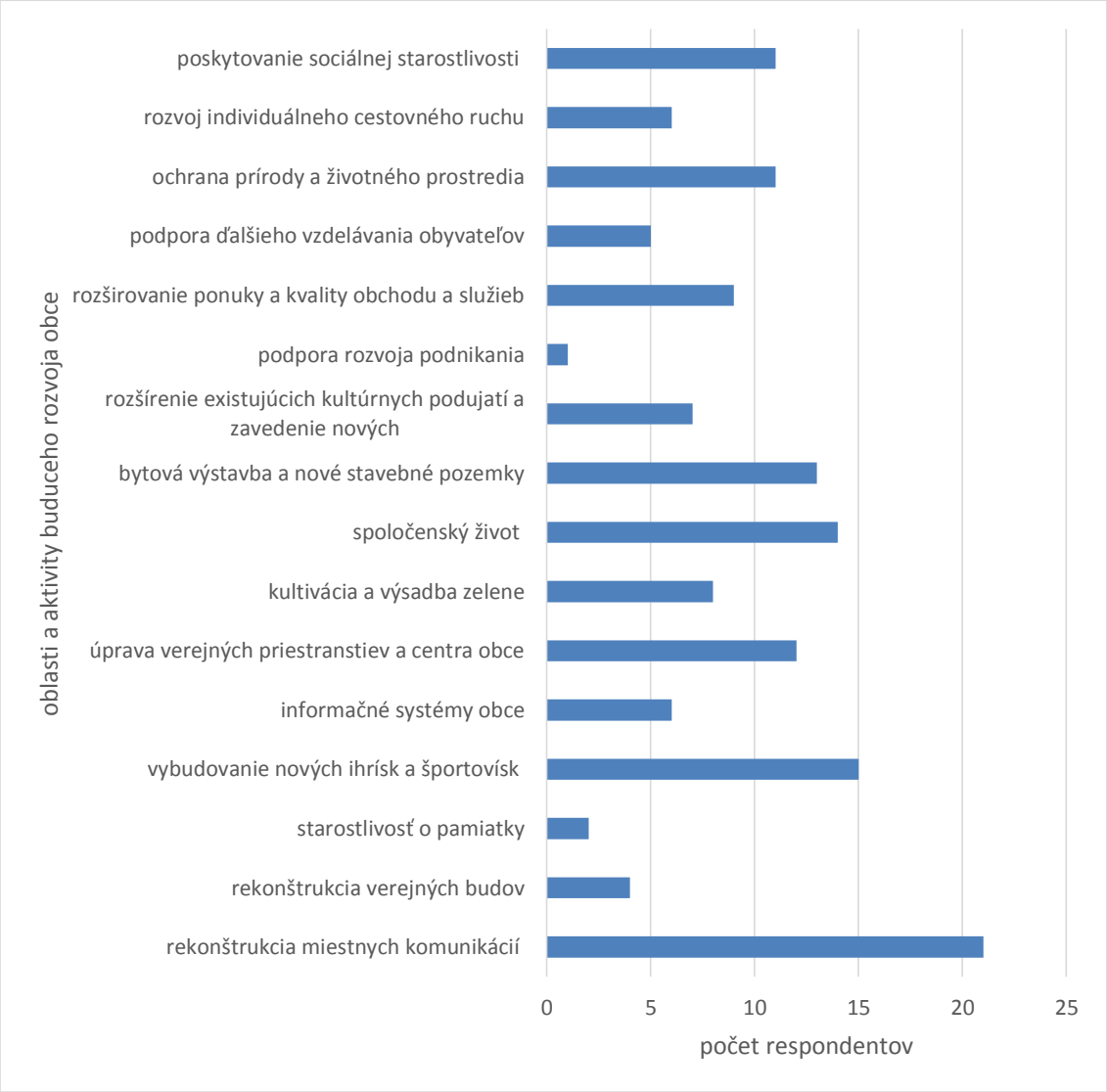

Zdroj: vlastné spracovanie

V otvorenej otázke: „Čo by ste zmenili keby ste boli starostom?“ mohli respondenti uviesť aktivity alebo činnosti, ktoré oni pokladajú za dôležité a ktoré by sa mali zmeniť. Opýtaní uvádzali tieto návrhy: rekonštrukcia ciest, zabezpečenie dopravných spojení, zavedenie kanalizácie, priebežná kontrola životného prostredia, viac kultúrnych podujatí.

Dotazník obsahoval aj otázku týkajúcu sa existencie priestoru na využívanie voľného času pre deti a mládež. 56 % respondentov si myslí, že v obci existuje takýto priestor. Naopak, 44% si myslí, že v obci priestor na využívanie voľného času pre deti a mládež chýba.

Graf č. 17: Priestor na využívanie voľného času pre deti a mládež

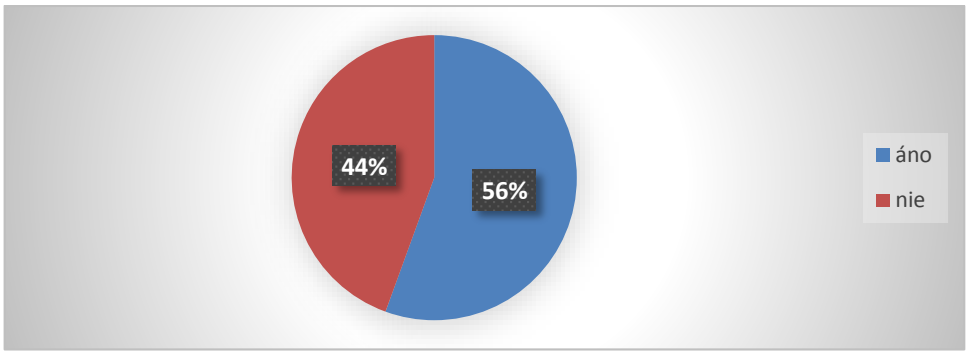

Zdroj: vlastné spracovanie

Spokojnosť respondentov s využitím možnosti obce pre mládež a podpory významu mládeže na vidieku odráža nasledujúci graf. 33% respondentov uvádza odpoveď „ani spokojný ani nespokojný“. Dokonca 21% opýtaných je veľmi nespokojných s využitím možnosti obce pre mládež. Ostatné odpovede a ich percentuálne zastúpenie odráža graf č. 18. A iba 4 % respondentov z obce Tvrdomestice je s týmito možnosťami veľmi spokojných.

Graf č. 18: Spokojnosť respondentov s využitím možnosti obce pre mládež a podpory významu mládeže na vidieku.

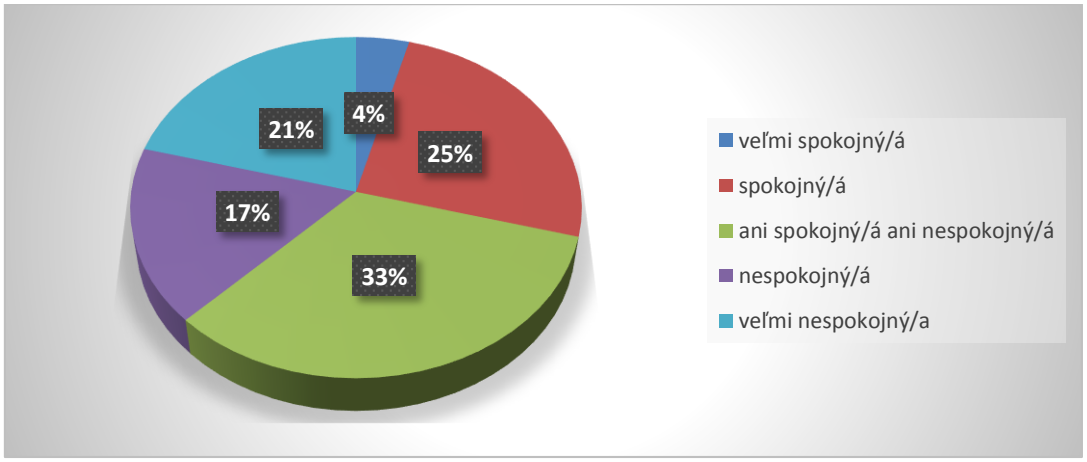

Zdroj: vlastné spracovanie

67 % respondentov je nespokojných s možnosťami využitia voľného času v obci. Zvyšných 33% je naopak spokojných s týmito možnosťami. Tieto odpovede graficky zobrazuje nasledujúci graf.

Graf č. 19: Spokojnosť s možnosťami využitia voľného času v obci

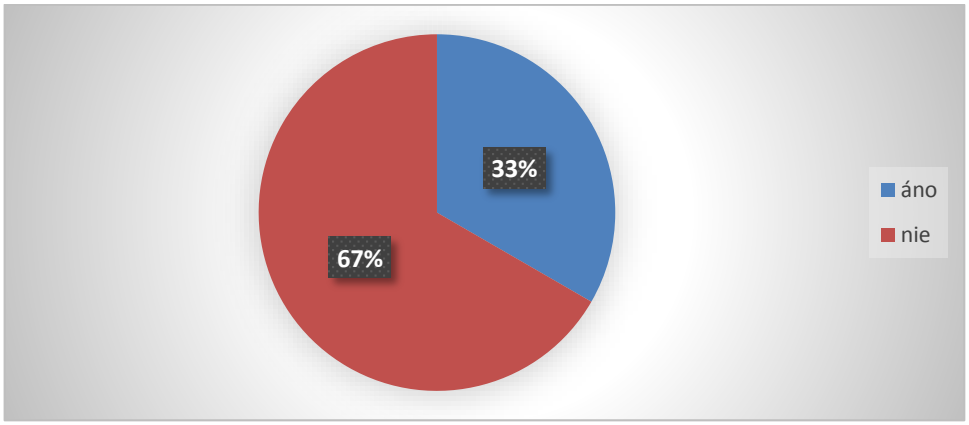

Zdroj: vlastné spracovanie

V poslednej otvorenej otázke „Čo by ste chceli v obci zmeniť alebo vybudovať?“ respondenti a opýtaní uviedli nasledujúce odpovede: multifunkčné ihrisko, kultúrny dom bez zafajčených priestorov, disko miestnosť, cyklistické chodníky, miesto na korčuľovanie, fitness, športové ihriská a viac podujatí na kultúrne vyžitie.

Dotazníkový prieskum tak odhalil rôzne informácie. V prvej časti určil respondenta, jeho vek, pohlavie. Dôvody zotrvania obci alebo prípadného odsťahovania. Ďalej dal obraz o tom, ktoré aktivity pokladajú v obci obyvatelia za dôležité a naopak, s čím sú miestni obyvatelia spokojní. Posledná časť bola zameraná na mládež a využitie voľného času, kde mohli obyvatelia vyjadriť spoju spokojnosť/nespokojnosť.

SWOT ANALÝZA

Tento dokument na predchádzajúcich stránkach poskytuje pohľad na súčasný stav socioekonomického rozvoja obce. Avšak aby sme mohli vypracovať účinnú rozvojovú stratégiu, je potrebné prezentovať výsledky socioekonomickej analýzy obce a analýzy výsledkov realizovaných opatrení vo forme objektívnej, výstižnej, hutnej a čo najkomplexnejšej charakteristiky vyváženého vývoja obce.

To nám umožní SWOT analýza, ktorá svojím usporiadaním do štyroch kvadrantov (silné stránky, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia) dobre vyhovuje charakteru úvah potrebných pri formulovaní stratégií a ich implementácie počas celého programovacieho obdobia. Umožňuje tiež pružne reagovať na meniaci sa vývoj obce prostredníctvom spätných korekcií jednotlivých identifikovaných javov vrátane ich preraďovania do iných kvadrantov.

Silné a slabé stránky sú v SWOT analýze definované ako interné faktory a kapacity, ktoré sú prínosom, alebo naopak, predstavujú nedostatky súčasného stavu. Príležitosti a ohrozenia predstavujú na druhej strane externé faktory a podmienky prostredia, určujú možnosti rozvoja a riziká, s ktorými treba rátať v budúcnosti.

Rozdelenie položiek medzi silné stránky a príležitosti definuje, na ktorých faktoroch môže obec stavať, aktívne ich využívať a rozvíjať – a má na ne dosah (silné stránky). Taktiež definuje faktory, ktoré sú pre obec priaznivé, avšak stratégia obce nie je na ne smerovaná, resp. sú mimo dosahu obce (príležitosti). Členenie položiek na slabé stránky a ohrozenia určuje, aké faktory má obec odstrániť, resp. eliminovať – a má na ne dosah (slabé stránky), a akým ohrozeniam bude musieť čeliť v rámci jej ďalšieho rozvoja.

Tabuľka č. 23: SWOT analýza

Silné stránky • prírodné podmienky • zber komunálneho odpadu • veľmi dobrá kvalita ŽP • rozvinutá technická infraštruktúra • obec je členom mikroregiónu a MAS SOTDUM, občianskeho združenia Tribečsko – Inovecký región a Združenia miest a obcí Slovenska • záujem občanov o dianie v obci • vzhľad obce • práca obecnej samosprávy a komunikácia s občanmi	**Slabé stránky** • nedostatok pracovných príležitostí • slabé spoločenské a kultúrne vyžitie • slabá ponuka služieb a obchodov • nedobudovaná kanalizácia • slabšie dopravné spojenie • zlý stav miestnych komunikácií a chodníkov • nedostatok bytových jednotiek • absencia ihriska, priestoru pre mládež • absencia opatrovateľskej služby
Príležitosti • udržiavanie verejných priestranstiev • rozvoj cykloturistiky a pešej turistiky • nová bytová výstavba • podpora kultúrnych podujatí a spoločenského života • podpora budovania zariadení na trávenie športových aktivít a voľnočasových aktivít • možnosť čerpania prostriedkov z fondov a dotačných programov EÚ a SR • rekonštrukcia komunikácií a chodníkov • rozširovanie ponuky a kvality obchodu a služieb • vytváranie partnerstiev a spolupráce pri realizovaní projektov • pritiahnutie investorov do územia • vybudovanie kanalizácie • zabezpečenie opatrovateľskej služby	**Ohrozenia** • odliv mladých ľudí za prácou • nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu projektových zámerov na rozvoj a zveľadenie obce • nezapájanie občanov do rozvojových aktivít obce • zhoršujúca sa kvalita ŽP pod vplyvom zvyšujúcej sa intenzity cestnej dopravy • nedostatok kompetencií na úrovni obce pri realizácii rozvojových zámerov • neatraktivita územia pre investorov

Zdroj: vlastné spracovanie

STRATEGICKÁ ČASŤ

KĽÚČOVÉ DISPARITY A HLAVNÉ FAKTORY ROZVOJA

Potreba určenia kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja je daná nevyhnutnosťou zabezpečenia čo najvyššej adresnosti programového dokumentu. Určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja vychádza zo SWOT analýzy, spresňuje smerovanie podpory na odstránenie alebo zmiernenie koherentne usporiadaných disparít s využitím faktorov rozvoja.

Kľúčové disparity definujú „prekážky“, ktoré je potrebné prekonať, aby bolo možné napĺňať víziu a dosiahnuť všetky stanovené ciele. Faktory rozvoja určujú, ktoré impulzy sociálno-ekonomického rozvoja sa majú využívať a vytvárať na zmiernenie identifikovaných disparít. Disparity a faktory rozvoja je potrebné usporiadať koherentne podľa závažnosti identifikovaných ohrození a slabých stránok.

Na základe výsledkov analýz boli identifikované nasledujúce disparity a faktory rozvoja:

- *Koherentné poradie disparít*

Kľúčovou disparitou obce je zlý stav komunikácií a chodníkov. Ich stav vyžaduje rekonštrukciu. V obci je nedostatočne využitý potenciál v cestovnom ruchu. Obec má vybudovanú základnú infraštruktúru pre turistov, avšak nerozvíja dostatočne potenciál a atraktivitu obce z hľadiska prírodných a kultúrnych pamiatok a turizmu. Taktiež v obci absentuje dostatok kultúrneho a spoločenského vyžitia pre jej obyvateľov a dostatočná ponuka služieb a obchodov.

Druhou disparitou je absencia sociálnych služieb, vzdialenosť zdravotníckych služieb a horšie dopravné spojenie v obci s najbližším mestom Topoľčany. Nedostatok bytových jednotiek, absencia ihriska a nedobudovaná kanalizácia negatívne vplývajú na život obyvateľstva.

V neposlednom rade v obci nie je dostatok pracovných príležitostí pre obyvateľov a tak nastáva odliv za prácou do iných miest.

- *Koherentné poradie faktorov rozvoja*

Dobré prírodné podmienky sú jedným z kľúčových faktorov rozvoja obce, a to z pohľadu všetkých regionálnych úrovní, ktoré sú determinantmi okolitého prostredia obce. Takéto okolité podmienky sú dané, nedajú sa ovplyvniť, na druhej strane tieto podmienky výraznou mierou determinujú a určujú budúci rozvoj a úroveň konkurencieschopnosti v budúcnosti.

Obec Tvrdomestice by sa mala sústrediť na vytvorenie lepších podmienok pre podnikateľskú aktivitu a prílev investorov do územia, čím zabezpečí viac pracovných príležitostí pre svojich obyvateľov. Nová bytová výstavba uspokojí dopyt súčasných obyvateľov obce a priláka do územia obce nových obyvateľov, ktorí budú mať vplyv na zvýšenie ekonomického potenciálu v obci.

Potenciál obce je aj v rozvoji turizmu, najmä v pešej turistike a cykloturistike. Rozvoj cyklotrás je veľkou príležitosťou pre obec v tomto regióne. Starostlivosť o vzhľad obce je taktiež jednou z hlavných oblastí rozvoja obce. Dotváranie a neustále posilňovanie priaznivého stavu životného prostredia založeného na princípoch udržateľného rozvoja by

malo byť súčasťou udržiavania atraktivity obce.

Ďalším faktorom rozvoja obce je existencia možností získať dotácie na vlastné projektové zámery, ale aj skutočnosť, že obec je členom mikroregiónu a tak má možnosť riešiť na mikroregionálnej úrovni práve tie problémy, ktoré presahujú finančné možnosti obce ako takej.

Nevyhnutnou súčasťou rozvoja obce je vytváranie partnerstiev medzi subjektmi v obci a aktérmi regionálneho rozvoja, prípadne podnikateľským sektorom, čo prinesie v budúcnosti množstvo spoločných aktivít a rozvoj ďalšej spolupráce.

Nedostatočné využitie existujúceho rastového potenciálu v obci môže mať v budúcnosti za následok hospodárske zaostávanie obce v porovnaní s okolitými obcami a následne celkový úpadok, pokles počtu obyvateľov a znižovanie kvality života v dôsledku zaostávania infraštruktúry. Skutočnosť, že kvalitný ekonomický, ľudský a sociálny potenciál je sústredený najmä v mestách, komplikuje naštartovanie rozvojových trendov v obci a vytvára disproporcie, ktoré ovplyvňujú charakter i časovú náročnosť ich adaptovania sa na nové rozvojové trendy.

ROZVOJOVÁ VÍZIA

Vízia je riadená predstava o budúcnosti a smerovaní obce na dlhšie časové obdobie. Rozvojová vízia obce Tvrdomestice bola pre obdobie 2015-2020 definovaná ako:

„Obec Tvrdomestice je atraktívnym miestom pre obyvateľov a návštevníkom vďaka dobre rozvinutej infraštruktúre, vybavenosti, ponuke služieb a možnostiam kultúrneho života, ktoré zabezpečuje komfortné a plnohodnotné bývanie a ponúka priestor na aktívny život a relax.“

Strategický cieľ je definovaný podľa vízie nasledovne – rozvíjať naďalej infraštruktúru, vybavenosť a ponuku služieb v obci na takej úrovni, aby sa zabezpečila spokojnosť jej obyvateľstva a zvýšila sa jej atraktivita pre návštevníkov pri zachovaní životného prostredia v požadovanej kvalite.

Strategický cieľ sa bude dosahovať prostredníctvom špecifických cieľov, ktoré sa budú napĺňať na základe stanovených opatrení a aktivít zaradených do prioritných oblastí:

- ✓ **Ekonomický rozvoj**
- ✓ **Sociálna oblasť a infraštruktúra**
- ✓ **Životné prostredie**

Tabuľka č. 24: Špecifické ciele a opatrenia v prioritných oblastiach

PRIORITNÉ OBLASTI	ŠPECIFICKÉ CIELE	OPATRENIA
Ekonomický rozvoj	Zvýšenie atraktívnosti obce pre obyvateľov a turistov, vytvorenie podmienok pre posilnenie návštevnosti obce a pritiahnutie investorov, rozvoj územia a ekonomiky obce aj prostredníctvom budovania partnerstiev a vytvárania spolupráce	Ľudské zdroje Cestovný ruch

Sociálna oblasť a infraštruktúra	Zvyšovanie kvality a kvantity poskytovaných služieb v obci, ako aj úrovne života obyvateľstva prostredníctvom dobudovania technickej a sociálnej infraštruktúry v rôznych oblastiach	Občianska vybavenosť Technická infraštruktúra
Životné prostredie	Zvyšovanie environmentálneho povedomia a kvality životného prostredia prostredníctvom budovania environmentálnej infraštruktúry, odpadového hospodárstva a ochrany životného prostredia a starostlivosti o ŽP	Environmentálna infraštruktúra

Zdroj: vlastné spracovanie

V rámci týchto prioritných oblastí sa stanovia aktivity, ktoré by mala obec realizovať. Obec tieto aktivity stanovila a zaradila ich do týchto oblastí podľa opatrení v programovej časti dokumentu.

PROGRAMOVÁ ČASŤ

Jednotlivé opatrenia stanovené v prioritných oblastiach obce budú v obci napĺňané prostredníctvom vytvorených aktivít. Zoznam opatrení a k nim priradených aktivít je uvedený v nasledovnej tabuľke č. 25.

Tabuľka č. 25: Zoznam opatrení a aktivít

Opatrenie	Aktivity
Ľudské zdroje	➢ Partnerská spolupráca ➢ Vytvorenie spolupráce s podnikateľským sektorom
Cestovný ruch	➢ Cyklotrasy ➢ Výstava trofejí
Občianska vybavenosť	➢ Úprava domu smútku a cintorína ➢ Výstavba bytového domu ➢ Vybudovanie multifunkčného ihriska ➢ Opatrovateľská služba
Technická infraštruktúra	➢ Rekonštrukcia chodníkov ➢ Úprava MK po kanalizácii ➢ Rekonštrukcia miestnej komunikácie
Environmentálna infraštruktúra	➢ Zalesnenie priestoru za ihriskom ➢ Prekrytie potôčika ➢ Vybudovanie kanalizácie

Zdroj: vlastné spracovanie

POPIS JEDNOTLIVÝCH AKTIVÍT

Partnerská spolupráca - vytvorenie partnerskej spolupráce s obcami z regiónu za účelom prípravy spoločných projektov, príprava projektov s obcou Prašice.

Vytvorenie spolupráce s podnikateľským sektorom - podpora spolupráce medzi obcou a podnikateľmi za účelom vytvorenia partnerstva a participovanie na spoločných projektoch za účelom zvýšenia kvality života obyvateľov v obci. Realizovanie spoločných projektov môže v budúcnosti vyústiť do vytvorenia produktov atraktívnych nielen pre obyvateľov, ale aj pre návštevníkov obce z okolia.

Cyklotrasy - projekt na výstavbu cyklotrasy v rámci MAS SOTDUM plánuje prepojiť obce v tomto regióne. Na projekte sa budú podieľať viaceré obce, cez ktoré bude cyklotrasa prechádzať. Dobudovanie tejto cyklotrasy sa predpokladá v období viacerých rokov a prínosom pre obec Tvrdomestice bude zatraktívnenie obce, prílev nových obyvateľov, turistov, prípadne investorov, ako aj podpora športových aktivít a aktivít v cestovnom ruchu.

Výstava trofejí - realizáciou aktivity sa vytvorí expozícia trofejí poľovníkov a bude to spoločný projekt obce Tvrdomestice a PZ Brezina z obce Prašice.

Úprava domu smútku a cintorína - prostredníctvom tejto aktivity sa bude realizovať osvetlenie na cintoríne, chodníkov a fasáda budovy domu smútku.

Výstavba bytového domu - realizovanie aktivity sa bude týkať výstavby novej bytovky s bytovými jednotkami pre obyvateľov dopytujúcich po nových možnostiach bývania a pre nových potenciálnych obyvateľov obce.

Vybudovanie multifunkčného ihriska - výstavba multifunkčného ihriska a vytvorenie multifunkčnej zóny na trávenie športových a voľnočasových aktivít pre širokú verejnosť.

Opatrovateľská služba - zabezpečenie opatrovateľskej služby v obci pre obyvateľov obce.

Rekonštrukcia chodníkov - táto aktivita predstavuje rekonštrukciu chodníkov v obci, ktoré sú v nevyhovujúcom stave. Bude predpokladať úpravu terénu, zemné a výkopové práce.

Úprava MK po kanalizácii – aktivita sa bude týkať úpravy miestnych komunikácií po vybudovaní kanalizácie a bude predpokladať výkopové práce a úpravu terénu.

Rekonštrukcia miestnej komunikácie - cieľom tejto aktivity je oprava miestnej komunikácie v obci, ktorá je v nevyhovujúcom stave. V rámci realizácie sa predpokladá úprava terénu, zemné a výkopové práce.

Zalesnenie priestoru za ihriskom - aktivita sa týka zalesnenia priestoru za ihriskom, zveľadenia verejného priestoru a starostlivosti o životné prostredie v obci.

Prekrytie potôčika - aktivita sa bude týkať prekrytia potôčika v obci a predpokladá výkopové práce a osadenie rúr na spevnenie toku.

Vybudovanie kanalizácie - obec plánuje dobudovať kanalizáciu v obci v najbližšom možnom období. Realizovanie tejto aktivity predpokladá úpravu terénu, zemné a výkopové práce.

REALIZAČNÁ ČASŤ

ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý dokument, prostredníctvom ktorého sa uskutočňuje podpora miestneho rozvoja s dôrazom na sociálno-ekonomickú sféru, ako aj ďalšie oblasti rozvoja obce. Charakterizuje sa ako program cielených opatrení, prípadne intervencií, ktorý bol navrhnutý pre oživenie ekonomického a sociálneho rozvoja, ako aj iných oblastí. Konkretizuje opatrenia na dosahovanie strategických cieľov.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja je dôležitý najmä preto, že sumarizuje základné informácie o obci k stratégii vo všetkých súvislostiach rozvoja. Slúži ako koncepčný materiál pre formulovanie cieľov rôznych projektových zámerov.
Slúži tiež ako podklad pre žiadosti o finančnú podporu na realizáciu týchto projektových zámerov a tiež na upresňovanie, získavanie a koordináciu partnerov na území obce.
Zodpovednosť za plnenie celého programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce má najvyšší orgán na čele so starostom obce.

Dokument „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Tvrdomestice“ bol vypracovaný v súlade s požiadavkami zákona 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Programové a strategické ciele vychádzajú z endogénnych rozvojových faktorov nachádzajúcich sa na území obce, berú do úvahy exogénne zdroje a tendencie.

VÄZBY NA STRATEGICKÉ DOKUMENTY KRAJA

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Tvrdomestice na roky 2015-2020 úzko nadväzuje na jednotlivé dokumenty, ktoré boli vypracované na regionálnej úrovni. Jedná sa o Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja z februára 2012 a Program rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012-2018.

Pre riešené územie obce Tvrdomestice sú platné záväzné regulatívy ÚP regiónu Nitrianskeho kraja v nasledovných oblastiach:

- v oblasti celoštátnych a nadregionálnych súvislosti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry
- v oblasti rozvoja vidieckeho priestoru a vzťahu medzi mestom a vidiekom
- v oblasti zachovania, zhodnotenia a využívania kultúrneho dedičstva
- v oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody, prírodných zdrojov, nerastného bohatstva a starostlivosti o krajinu a tvorby krajinnej štruktúry
- v oblasti hospodárstva a regionálneho rozvoja
- v oblasti poľnohospodárskej výroby a lesného hospodárstva
- v oblasti priemyslu a stavebníctva
- v oblasti rekreácie a turizmu
- v oblasti rozvoja sociálnej infraštruktúry
- v oblasti rozvoja nadradeného technického vybavenia

Z hľadiska priorít Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012-2018 sa obce Tvrdomestice dotýkajú priamo nasledovné priority a opatrenia:

- ***Hospodárstvo***

2 Vytváranie podmienok pre príchod nových investorov a rozvoja priemyselných odvetví s vyššou tvorbou pridanej hodnoty

opatrenie 2.1 Rozvoj a podpora priemyselných parkov a podnikateľských zón

3 Podpora malého a stredného podnikania

opatrenie 3.1 Podpora malého a stredného podnikania so zreteľom na podporu výrobných aktivít

4 Podpora cestovného ruchu

opatrenie 4.1 Skvalitnenie služieb a infraštruktúry pre podporu rozvoja cestovného ruchu
opatrenie 4.2 Tvorba produktov cestovného ruchu a ich propagácia

5 Využitie energetického potenciálu kraja

opatrenie 5.1 Podpora využívania vlastných zdrojov energie v kraji

- ***Ľudské zdroje***

1 Zvýšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva a rozvoj systému celoživotného vzdelávania

opatrenie 1.2 Podpora rozvoja a dostupnosti celoživotného vzdelávania

2 Sociálny rozvoj

opatrenie 2.1 Zaistenie dostupnosti a variability sociálnych služieb, deinštitucionalizácia a humanizácia sociálnych služieb
opatrenie 2.2 Zaistenie dostupnosti a variability zdravotnej starostlivosti, deinštitucionalizácia a humanizácia
opatrenie 2.3 Podpora kultúrneho, športového a spolkového života v regióne
opatrenie 2.4 Zníženie výskytu sociálno-patologických javov

- ***Pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka***

1 Rozvoj multifunkčného pôdohospodárstva

opatrenie 1.1 Podpora aktivít pôdohospodárskych podnikov zameraných na diverzifikovanie výroby pôdohospodárskeho a nepôdohospodárskeho charakteru
opatrenie 1.2 Podpora vedy a výskumu a transferu poznatkov v oblasti pôdohospodárstva a rozvoja vidieka
opatrenie 1.3 Podpora vytvárania vhodného agroenvironmentálneho prostredia

2 Podpora rozvoja sociálneho kapitálu v pôdohospodárstve a na vidieku

opatrenie 2.1 Podpora rozvoja územných partnerstiev medzi podnikateľmi na vidieku, územnými samosprávami a neziskovými organizáciami
opatrenie 2.2 Podpora sieťovania kľúčových aktérov a budovania povedomia o miestnych a regionálnych produktoch
opatrenie 2.3 Podpora tradičnej spolkovej a záujmovej činnosti

3 Regenerácia vidieckych sídiel

opatrenie 3.1 Podpora regenerácie vidieckych sídiel a urbanizmu vidieka
opatrenie 3.2 Podpora obnovy a zachovávania kultúrnohistorických objektov a tradičných architektonických prvkov vidieka
opatrenie 3.3 Podpora zabezpečenia kvalitných a dostupných služieb na vidieku

- *Infraštruktúra*

1 Skvalitnenie regionálnej dopravnej infraštruktúry a jej napojenie na nadregionálne siete

opatrenie 1.2 Modernizácia a rekonštrukcia ciest II. a III. triedy a napojenie na nadradenú dopravnú infraštruktúru
opatrenie 1.5. Vytvorenie podmienok zníženie environmentálnych dôsledkov výstavby a prevádzky dopravnej infraštruktúry

2 Zlepšenie dostupnosti a kvality informačných a komunikačných technológií (IKT)

opatrenie 2.1 Podpora rozvoja telekomunikačných a prenosových sietí pre podporu informačnej a komunikačnej infraštruktúry

3 Skvalitnenie sociálnej infraštruktúry

opatrenie 3.1 Podpora modernizácie zariadení sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti
opatrenie 3.2 Modernizácia školských a kultúrnych zariadení

- *Životné prostredie*

1 Zvýšenie environmentálnej rovnováhy v krajine a ochrana pred živelnými pohromami

opatrenie 1.1 Zabezpečenie ochrany územia pred povodňami realizáciou preventívnych opatrení
opatrenie 1.2 Realizácia opatrení a programov na ochranu prírody a krajiny

2 Znižovanie znečistenia vôd a zlepšenie kvality života obyvateľov kraja dobudovaním a skvalitnením infraštruktúry vodného hospodárstva v zmysle právnych predpisov EÚ a SR

opatrenie 2.1 Zabezpečenie odvádzania a čistenia odpadových vôd
opatrenie 2.2 Zabezpečenie zásobovania obyvateľstva pitnou vodou

3 Znižovanie produkcie odpadov a zavádzanie efektívnych systémov nakladania s odpadmi

opatrenie 3.1 Zefektívnenie systému nakladania s odpadom

4 Zlepšenie kvality ovzdušia

opatrenie 4.1 Znižovanie emisií tuhých znečisťujúcich látok a skleníkových plynov

5 Zlepšenie environmentálneho správania sa obyvateľstva kraja

opatrenie 5.1 Podpora environmentálnej osvety a výchovy prostredníctvom podpory vzdelávacích aktivít a podujatí

ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE MANAŽMENTU PROGRAMU

Štruktúra organizačného zabezpečenia manažmentu programu je závislá od špecifických podmienok obce. Najvyšším orgánom je zastupiteľstvo obce. Starosta obce a najvyšší orgán prijíma rozhodnutia o postupe programu, ustanovuje riadiaci tím, ktorý je poverený riadením procesu. Schvaľuje návrhy a projekty rozvoja a dojednáva partnerské vzťahy. Hodnotí, schvaľuje výsledky a výstupy programu. Zabezpečuje realizáciu programu a rozhoduje o zmenách.

Najvyšší orgán v obci zároveň preberá činnosť riadiaceho tímu. Hlavnou činnosťou manažmentu programu je zabezpečiť organizačné a technické zabezpečenie programu, vykonávať kontrolu fyzickú, ekonomickú a kvalitatívnu ako aj pomocou ukazovateľov vykonať monitoring a viesť evidenciu. Ďalšou činnosťou riadiaceho tímu je urobiť priebežné a záverečné hodnotenie a spracovanie správ o stave a výsledkoch.
Spracovateľský tím má na starosti vypracovanie samotného dokumentu, jeho jednotlivé kapitoly a prílohy a vytvára pracovné skupiny, ktoré pod vedením riadiaceho tímu vykonávajú tieto hlavné činnosti. Vykonávajú rozbory pre zabezpečenie programu a posudzujú jednotlivé projekty programu. Spracovávajú a preberajú dokumentáciu projektov a riešia operatívne problémy, ktoré vznikajú pri realizácii programu. Spracovávajú a predkladajú návrhy pre aktualizáciu programu. V pracovnej skupine by mali byť odborne zdatní a spoločensky uznávaní ľudia. Súčasťou skupiny môže byť aj externý konzultant, ktorý je fundovaným pomocníkom vo všetkých fázach programu. Spracovateľský tím pripravuje všetky východiská pre strategickú časť, ktorú na základe prerokovaní s pracovnými skupinami spracuje do finálnej podoby programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce ako celku.

Zvlášť dôležitá je účasť verejnosti, pretože určuje výslednú legitimitu a dôveryhodnosť celého programu ako aj jeho plnenie a záväznosť. Verejnosť sa v procese tvorby a realizácie programu zúčastňuje prostredníctvom svojich zástupcov a účasťou na prejednávaní čiastkových a celkových výsledkov.

Všetky skupiny sú pri príprave programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce navzájom prepojené a komunikujú všetky jeho postupy, spracovania a podklady pre jednotlivé kapitoly dokumentu. Riadiaci tím koordinuje spracovateľský tím a zároveň zabezpečuje prácu pracovnej skupiny a verejnosti pri príprave jednotlivých častí. Riadiaci tím je teda zodpovedný za výslednú podobu dokumentu.

Zároveň je v záujme obce, aby pri realizovaní jednotlivých aktivít boli oslovené cieľové skupiny, pre ktoré je konkrétna aktivita pripravená a zabezpečí komunikáciu s nimi prostredníctvom orgánov obce.

INŠTITUCIONÁLNE ZABEZPEČENIE FORMOU PARTNERSTVA

Spracovateľom Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Tvrdomestice je Regionálna rozvojová agentúra Topoľčiansko na základe zmluvy o vyhotovení strategického dokumentu. RRA Topoľčiansko pri jeho vypracovaní spolupracovala s Obecným úradom v obci Tvrdomestice, taktiež s členmi zastupiteľstva obecného úradu v Tvrdomesticiach a s verejnosťou.

Vypracovanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva. Pri samotnej realizácii PHSR bude obec spolupracovať s partnermi a realizácia projektových zámerov v akčnom pláne bude prebiehať za spoluúčasti partnerov uvedených pri projekte. Dokument bol v procese spracovávania zverejnený na webovej stránke obce a ako pracovná verzia na obecnom úrade k dispozícii k nahliadnutiu

a spripomienkovaniu. Taktiež sa na jeho spracovaní podieľali občania obce formou dotazníkového prieskumu, ktorý bol realizovaný v tlačenej forme a v elektronickej na webovej stránke obce.

MONITOROVANIE A HODNOTENIE

Monitorovanie je systematický proces, ktorého cieľom je sledovať, či realizované opatrenia a aktivity sú v súlade so stanovenými cieľmi a nakoľko sa stanovené ciele napĺňajú. Monitorovanie si vyžaduje vytvoriť systém zberu, triedenia a uchovávania relevantných informácií o vecnom a finančnom plnení programu rozvoja obce, ako aj funkčnú inštitucionálnu štruktúru schopnú tento systém napĺňať. Monitorovanie bude prebiehať na základe vopred definovaných monitorovacích indikátorov výsledku stanovených pre jednotlivé opatrenia. Údaje získané monitorovaním sa využijú na priebežné sledovanie výkonnosti – dosahovaných výsledkov. Výsledky monitorovania výkonnosti sa prezentujú v monitorovacej správe, ktorá sa vypracováva každoročne.

Základným zdrojom monitorovacích údajov je žiadosť o poskytnutie dotácie, ktorá obsahuje informácie o žiadateľovi a jeho partneroch na projekte, informácie o projekte, názvy a očakávané hodnoty merateľných ukazovateľov projektu a finančný plán projektu.

Pri monitoringu je dôležité sledovať žiadosti o prostriedky vrátane zúčtovacích dokladov, ako výstup procesu finančného riadenia, ktorý obsahuje sumy deklarovaných oprávnených výdavkov projektov, sumy uznaných oprávnených projektov, ako aj sumy neoprávnených výdavkov projektu a dátumy prijatia a zaúčtovania žiadosti o platbu na platobnej jednotke.

Tabuľka č. 26: Vecný a časový harmonogram monitorovania plnenia PHSR Tvrdomestice

Rok	Monitorovacia správa obce	Termín spracovania monitorovacej správy	Hodnotenie: plnenie výdavkov a výstupov/operatívne návrhy	Hodnotenie: plnenie cieľov/plnenie ukazovateľov/operatívne návrhy	Porovnanie plánu so skutočnosťou /merateľné ukazovatele	Prerokovanie správy v zastupiteľstve
2015	áno	03/2016	áno	áno	áno	áno
2016	áno	03/2017	áno	áno	áno	áno
2017	áno	03/2018	áno	áno	áno	áno
2018	áno	03/2019	áno	áno	áno	áno
2019	áno	03/2020	áno	áno	áno	áno
2020	áno	03/2021	áno	áno	áno	áno

Zdroj: vlastné spracovanie

Zber monitorovacích indikátorov, ktoré sú uvedené v akčnom pláne dokumentu, sa bude realizovať a vyhodnocovať raz ročne na úrovni opatrení. Riadiaci tím na obecnom úrade ročne zhotoví monitorovaciu správu o plnení týchto indikátorov. Túto predloží na zastupiteľstve obce na prerokovanie stanoviska a následne na prerokovanie kontrolórovi. Sledované monitorovacie indikátory sa porovnajú v každej správe s počiatočným stavom a s predchádzajúcim monitorovaním.

Hodnotenie je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom programu. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení. Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je organizačne a metodické zabezpečenie riešenia operatívnych problémov a z nich vyplývajúce zmenové riadenie.

Hodnotí sa relevantnosť (posúdenie vzájomnej súvislosti priorít samosprávy, zámerov a strategických cieľov), účinnosť (hodnotenie miery dosiahnutia strategických cieľov

programu, širších plánovaných aj neplánovaných prínosov a pozitívnych resp. negatívnych vplyvov realizácie programu), efektívnosť a hospodárnosť (posúdenie efektívnosti vstupov k dosiahnutým výstupom, či za rovnaké vstupy bolo možné získať vyššie výstupy, alebo či bolo možné za nižšie vstupy získať rovnaké výstupy), užitočnosť a dopad (porovnanie plánovaného, resp. dosiahnutého vplyvu cieľov programu s potrebami cieľovej skupiny) a stabilita a udržateľnosť (posúdenie perspektívnosti pôsobenia očakávaných kladných zmien vyplývajúcich z realizácie častí programu po ich ukončení, či sa očakávané kladné zmeny nestanú zastaranými v krátkom časovom období).

Ukazovatele, ktoré hodnotiaci rámec sleduje sa budú sledovať nasledovne:

- Hodnotiace ukazovatele na úrovni dopadu sa budú sledovať na konci roku 2020
- Hodnotiace ukazovatele na úrovni výsledku sa budú sledovať sumárne v strednodobom horizonte implementácie stratégie (na konci roku 2017)

Hodnotiace správy sa budú predkladať v dvoch časových obdobiach:

Záverečná hodnotiaca správa – bude spracovaná po ukončení obdobia relevantnosti PHSR. Táto správa bude hodnotiť najmä celkový dopad implementácie stratégie.

Strednodobá hodnotiaca správa – bude sledovať sumárne hodnotenie implementácie stratégie v strednodobom časovom horizonte (2017) na úrovni výsledkov.

Tabuľka č. 27: Vecný a časový harmonogram hodnotenia plnenia PHSR Tvrdomestice

Rok	Hodnotiaca správa obce	Termín spracovania hodnotiacej správy	Hodnotenie plnenia cieľov: efektívnosť a účinnosť ich plnenia	Hodnotenie plnenia cieľov: relevantnosť, užitočnosť, udržateľnosť	Referenčné porovnanie výkonnosti obce s inou obcou	Návrh opatrení na dosahovanie výsledkov/komentár	Prerokovanie správy v zastupiteľstve
2017	strednodobá	06/2018	áno	áno	áno	áno	áno
2020	záverečná	06/2021	áno	áno	áno	áno	áno

Zdroj: vlastné spracovanie

Riadiaci tím vytvorí systém monitorovania, hodnotenia a aktualizácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce – zabezpečuje monitorovanie plnenia akčného plánu a jeho aktualizáciu. Samospráva raz ročne získa a spracuje pripomienky obecného úradu, poslancov a verejnosti, zvyčajne počas zostavovania rozpočtu na ďalší rok, taktiež vyhodnotí dosiahnuté výsledky a dopady realizovaných opatrení a aktivít. Aktualizáciu PHSR obec uskutoční každé 3-4 roky. Riadiaci tím zabezpečí fungovanie partnerstva, informovanie verejnosti o realizácii PHSR a v prípade potreby verejné prerokovanie aktualizácie PHSR a akčného plánu.

Harmonogram realizácie

Časový harmonogram realizácie jednotlivých cieľov a priorít, ktoré sú opísané v tomto Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, je viazaný na možnosť čerpania finančných prostriedkov z jednotlivých rozpočtových kapitol obce, účelovo viazaných finančných prostriedkov alebo finančných prostriedkov z fondov EÚ. Jednotlivé etapy realizácie projektových zámerov budú pokračovať v nadväznosti na seba tak, aby sa jednotlivé fázy neprekrývali, ale priamo na seba nadväzovali a vytvorili tak ucelený harmonický celok.

Harmonogram realizácie jednotlivých aktivít je spracovaný formou akčného plánu. Akčný

plán je uvedený v prílohe č. 1.

Monitorovanie a hodnotenie plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je možné na základe stanovených merateľných ukazovateľov pri jednotlivých aktivitách. Všetky aktivity a ich merateľné ukazovatele sú rozpísané v nasledujúcej tabuľke č. 28. Doplnenie tejto tabuľky bude v rámci aktualizácie PHSR na základe doplnených aktivít do akčného plánu.

Tabuľka č. 28: Merateľné ukazovatele jednotlivých aktivít

Názov aktivity	Merateľný ukazovateľ
Zalesnenie priestoru za ihriskom	- počet vysadených stromov - počet m^2 upraveného priestoru za ihriskom
Výstava trofejí	- počet vytvorených expozícií - počet návštevníkov - počet zapojených subjektov do projektu
Opatrovateľská služba	- počet vytvorených opatrovateľských služieb v obci - počet užívateľov opatrovateľskej služby
Rekonštrukcia chodníkov	- počet m vybudovaného chodníka - počet m^2 položenej dlažby
Úprava domu smútku a cintorína	- počet zrekonštruovaných budov domu smútku - počet svietidiel na cintoríne - počet upravených chodníkov na cintoríne
Výstavba bytového domu	- počet postavených bytových domov - počet bytových jednotiek - počet užívateľov bytov
Úprava MK po kanalizácii	- počet opravených MK po realizovaní kanalizácie
Vybudovanie multifunkčného ihriska	- počet vybudovaných multifunkčných ihrísk - počet užívateľov multifunkčnej zóny
Partnerská spolupráca	- počet vytvorených spoločných projektov - počet vytvorených aktivít alebo podujatí - počet návštevníkov z partnerského subjektu

Prekrytie potôčika	- počet prekrytých potôčikov - počet osadených rúr - výmera upraveného toku
Rekonštrukcia miestnej komunikácie	- počet m^2 zrekonštruovaných komunikácií
Cyklotrasy	- počet m vybudovaných cyklotrás - počet návštevníkov obcí - počet nových investorov
Vytvorenie spolupráce s podnikateľským sektorom	- počet zapojených podnikateľských subjektov - počet spoločných projektov - počet zorganizovaných podujatí alebo aktivít
Vybudovanie kanalizácie	- počet m dobudovanej kanalizácie - počet obyvateľov pripojených na kanalizáciu

Zdroj: vlastné spracovanie

FINANČNÁ ČASŤ

PHSR predstavuje integrovanú stratégiu, ktorej implementácia zahŕňa opatrenia realizované obcou ako aj ďalšími rozvojovými partnermi. Tieto opatrenia môžu byť financované z rôznych operačných programov, z rozpočtu obce, ako aj z rozpočtov VÚC resp. podnikateľských subjektov. Stratégia tiež obsahuje opatrenia, ktoré zatiaľ nie sú finančne pokryté, ale financovanie ktorých je v dokumente navrhnuté.

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je schopnosť obce v priebehu realizácie programu rozvoja zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Preto je pri realizácii jednotlivých projektov nevyhnutné finančné plánovanie.

Každý projekt musí mať vlastné spolufinancovanie buď z vlastných zdrojov, čiže obecných, alebo z úverových bankových zdrojov. Je potrebné vopred plánovať svoje finančné toky a vyčleniť pre každý rok realizácie projektu, resp. projektov, potrebné financie. Tieto financie sa musia stať súčasťou obecného rozpočtu a sú prísne účelovo viazané na jednotlivé projekty.

Na finančné zabezpečenie cieľov, úloh a aktivít bude obec využívať finančné prostriedky predovšetkým:

- z rozpočtu obce,
- z rozpočtu miestnej akčnej skupiny, mikroregiónu,
- z rozpočtu samosprávneho kraja,
- zo štátneho rozpočtu,
- z fondov Európskej únie,
- bankové úvery,
- príspevky od právnických a fyzických osôb,
- príspevky medzinárodných inštitúcií, nadácií a pod.

Tabuľka č. 29: Indikatívny finančný plán realizácie PHSR v €

oblasť	2015	2016	2017	2018	2019	2020	spolu
Ekonomický rozvoj	2 000*	12 000	27 000 +300 000*	27 000	27 000	27 000	**422 000**
Sociálna oblasť a infraštruktúra	30 000	25 000 +360 000*	25 000	35 000 +10 000*	35 000	100 000	**620 000**
Životné prostredie	-	10 000	25 000	25 000	500 000*	-	**560 000**

**financovanie je určené na počiatočný rok realizácie projektu, vzhľadom na rozpätie stanovené v závislosti od schválenia dotácie zo zdrojov EÚ alebo ŠR*

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka č. 30: Súhrnný prehľad projektových zámerov obce Tvrdomestice na roky 2015 – 2020

Súhrnný prehľad projektových zámerov obce Tvrdomestice na roky 2015 - 2020								
Pracovný názov zámeru	**Zameranie projektu**	**Oblasť proj. zámeru**	**Pripravenosť proj. zámeru**	**Zaradenie do tematickej oblasti**	**Odhadovaný rok zahájenia realizácie**	**Orientačný rozpočet v €**	**Priorita zámeru**	**Spolupráca s partnerom pri realizácii**
Rekonštrukcia miestnej komunikácie	rekonštrukcia miestnych komunikácií	chodníky a cesty, miestne komunikácie	príprava podkladov	technická infraštruktúra	2015	30 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Výstava trofejí	príprava expozície a výstavy trofejí	kultúra, cestovný ruch	v štádiu úvah	ľudské zdroje	2015-2020	2 000	realizácia závislá od dotácie	PZ Brezina Prašice
Zalesnenie priestoru za ihriskom	zalesnenie priestoru za ihriskom	verejné priestranstvá	v štádiu úvah	životné prostredie	2016	10 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Úprava domu smútku a cintorína	osvetlenie, chodníky na cintoríne, fasáda DS	občianska vybavenosť	projektová dokumentácia	občianska vybavenosť	2016-2017	50 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Výstavba bytového domu	výstavba bytového domu	občianska vybavenosť	v štádiu úvah	sociálna infraštruktúra	2016-2019	360 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Partnerská spolupráca	vybudovanie partnerstva s obcami a tvorba spoločných projektov	partnerstvá	v štádiu úvah	ľudské zdroje	2016-2020	60 000	realizácia závislá od dotácie	obec Prašice
Prekrytie potôčika	prekrytie potôčika	starostlivosť o ŽP	v štádiu úvah	životné prostredie	2017-2018	50 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Cyklotrasy	napojenie na cyklotrasu v rámci MAS SOTDUM	cyklotrasy	v štádiu úvah	cestovný ruch	2017-2020	300 000	realizácia závislá od dotácie	MAS SOTDUM
Vytvorenie spolupráce s podnikateľským sektorom	vybudovanie partnerstva medzi obcou a podnikateľmi a tvorba spoločných projektov	partnerstvá	v štádiu úvah	ľudské zdroje	2017-2020	60 000	realizácia závislá od dotácie	podnikateľský sektor
Rekonštrukcia chodníkov	rekonštrukcia chodníkov v obci	chodníky a cesty, miestne komunikácie	v štádiu úvah	technická infraštruktúra	2018-2019	50 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Vybudovanie multifunkčného ihriska	výstavba multifunkčného ihriska	ihriská	v štádiu úvah	šport a voľný čas	2018-2019	20 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Opatrovateľská služba	zabezpečenie opatrovateľskej služby v obci	sociálne zariadenia	v štádiu úvah	občianska vybavenosť	2018-2020	10 000	realizácia závislá od dotácie	nie
Vybudovanie kanalizácie	vybudovanie kanalizácie v obci	kanalizácia a ČOV	v štádiu úvah	životné prostredie	2019-2020	500 000	realizácia závislá od dotácie	nie

Úprava MK po kanalizácii	upravenie miestnych komunikácií po dobudovaní kanalizácie	chodníky a cesty, miestne komunikácie	v štádiu úvah	technická infraštruktúra	2020	100 000	realizácia závislá od dotácie	nie

Zdroj: OcÚ Tvrdomestice

ZÁVER

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Tvrdomestice je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu obce, prioritné rozvojové oblasti, strategické ciele a ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskovým materiálom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce a územno-plánovacej dokumentácie obce. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Tvrdomestice nadviazal aj na Program rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012-2018 a jeho hlavné prioritné oblasti a ciele.

PHSR je základným nástrojom obce, ktorý určuje smer jej napredovania. Je uspôsobený na plnenie strednodobých a dlhodobých cieľov, ktoré umožnia vytvárať spoločný produkt poskytujúci kvalitné podmienky pre život všetkých obyvateľov obce a jej návštevníkov pri rešpektovaní územného plánu. Sú v ňom jasne vymedzené hlavné problémy, ktoré sú pre hospodársky a sociálny rozvoj územia spoločné a sú v ňom vytýčené opatrenia, ktoré prispejú k riešeniu týchto problémov.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Tvrdomestice je živý dokument. Jeho realizácia sa bude sledovať a PHSR obce bude podľa potreby dopĺňaný a upravovaný. Naznačené smery rozvoja obce sú otvorené a budú sa dopracovávať a konkretizovať vždy v záujme obyvateľov obce. Hlavným cieľom tohto programu je zlepšovať kvalitu života občanov a sociálnu súdržnosť obce, vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a tvorbu pracovných príležitostí.

PHSR obce je základným kameňom koncepčného a systematického rozvoja obce v horizonte šiestich rokov. Z tohto dôvodu dosiahnutie strategického cieľa PHSR presahuje hranice jedného volebného obdobia a pri jeho formulácii, ako aj formulácii línie krokov k jeho dosiahnutiu, by malo dôjsť k zhode na úrovni vedenia obce a jej obyvateľov. Na druhej strane, tak ako všetky koncepčné a strategické dokumenty, ktoré nie sú právne záväzné, aj PHSR je dôležitý a užitočný natoľko, nakoľko sa mu tieto vlastnosti pripisujú.

Cieľom PHSR bolo sformulovať takú predstavu o smerovaní obce, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej obyvateľstva a je v súlade so strategickými cieľmi a prioritami štátu, vyššieho územného celku, záujmami ochrany historického a kultúrneho dedičstva. Jeho poslaním je zabezpečiť kontinuitu rozvoja obce bez ohľadu na politickú príslušnosť štatutárneho zástupcu obce a obecného zastupiteľstva. Plán je otvorený dokument, ktorý by sa mal pravidelne písomne dopĺňať a aktualizovať, podľa vopred stanovených pravidiel, potrieb obyvateľov obce, jeho návštevníkov a potenciálnych investorov, s cieľom v maximálnej možnej miere zvýšiť životnú úroveň obyvateľov obce Tvrdomestice a uspokojiť ich potreby a požiadavky.

Na vypracovaní Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Tvrdomestice sa podieľali:

- RRA Topoľčiansko
- Jozef Beňo, starosta obce Tvrdomestice
- poslanci obecného zastupiteľstva a pracovníci OcÚ Tvrdomestice
- obyvatelia obce Tvrdomestice

ZDROJE INFORMÁCIÍ

- Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002
- Internet
- Obecný úrad v Tvrdomesticiach
- Obvodný úrad životného prostredia Topoľčany
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Tvrdomestice na obdobie 2007 – 2013
- Program rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012-2018
- Regionálna rozvojová agentúra Topoľčiansko
- Sčítanie obyvateľstva, domov a bytov 2011
- Štatistický úrad SR
- Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

PRÍLOHY

Príloha č. 1: Akčný plán
Príloha č. 2: Širšie územné vzťahy obce Tvrdomestice
Príloha č. 3: Užšie územné vzťahy obce Tvrdomestice
Príloha č. 4: Základná situácia v obci Tvrdomestice
Príloha č. 5: Obrázková príloha – obec Tvrdomestice

Príloha č. 1: Akčný plán

Akčný plán pre obec Tvrdomestice na roky 2015-2020							
Prioritná oblasť	**Opatrenie**	**Aktivita**	**Časový plán realizácie**	**Predpokladaný rozpočet v €**	**Koordinátor**	**Možnosti financovania**	**Poznámka**
Ekonomický rozvoj	Ľudské zdroje	Partnerská spolupráca	2016-2020	60 000	obec Tvrdomestice, obec Prašice	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	v štádiu úvah
		Vytvorenie spolupráce s podnikateľským sektorom	2017-2020	60 000	obec, podnikateľský sektor	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	v štádiu úvah
	Cestovný ruch	Výstava trofejí	2015-2020	2 000	obec, PZ Brezina Prašice	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	v štádiu úvah
		Cyklotrasy	2017-2020	300 000	obec, MAS SOTDUM	vlastné zdroje, OP, MAS, nadácie, zdroje EÚ, štát, SACR, VÚC	v štádiu úvah
Sociálna oblasť a infraštruktúra	Občianska vybavenosť	Úprava domu smútku a cintorína	2016-2017	50 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	projektová dokumentácia
		Výstavba bytového domu	2016-2019	360 000	obec	vlastné zdroje, OP, štát, VÚC, zdroje EÚ, ŠFRB	v štádiu úvah
		Vybudovanie multifunkčného ihriska	2018-2019	20 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, nadácie, POD, zdroje EÚ, štát, Envirofond	v štádiu úvah
		Opatrovateľská služba	2018-2020	10 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, nadácie, VÚC, zdroje EÚ	v štádiu úvah
	Technická infraštruktúra	Rekonštrukcia miestnej komunikácie	2015	30 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	príprava podkladov
		Rekonštrukcia chodníkov	2018-2019	50 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	v štádiu úvah
		Úprava MK po kanalizácii	2020	100 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, štát, VÚC, zdroje EÚ	v štádiu úvah
Životné prostredie	Environmentálna infraštruktúra	Zalesnenie priestoru za ihriskom	2016	10 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, nadácie, POD, zdroje EÚ, štát, Envirofond	v štádiu úvah
		Prekrytie potôčika	2017-2018	50 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, nadácie, POD, zdroje EÚ, Envirofond, štát	v štádiu úvah
		Vybudovanie kanalizácie	2019-2020	500 000	obec	vlastné zdroje, OP, MAS, nadácie, POD, štát, Envirofond, zdroje EÚ	v štádiu úvah

Zdroj: vlastné spracovanie

Príloha č. 2: Širšie územné vzťahy obce Tvrdomestice

ŠIRŠIE ÚZEMNÉ VZŤAHY OBCE TVRDOMESTICE

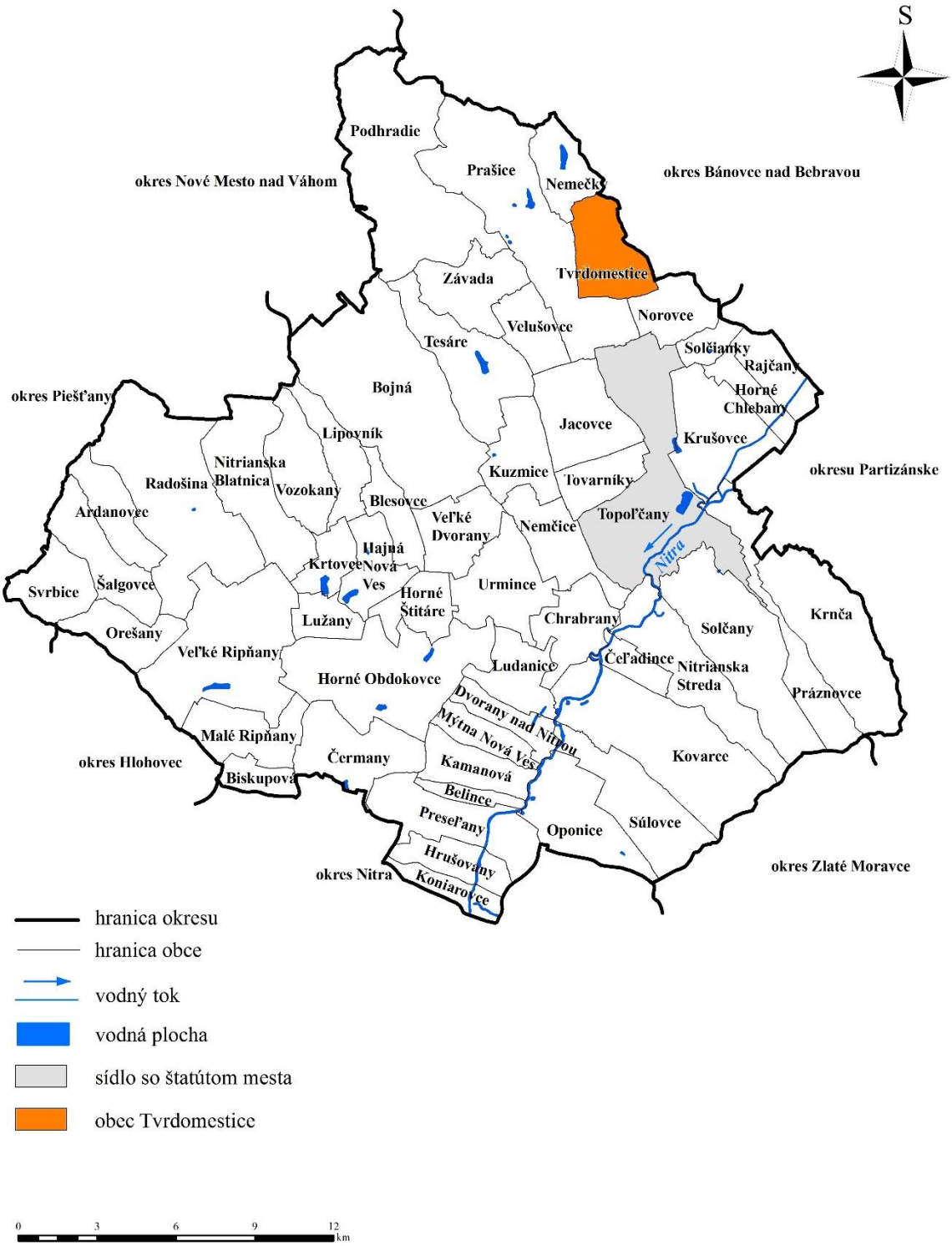

Zdroj: administratívne členenie okresu Topoľčany, ÚGKK, 2000

Autor: Michaela Lukáčiková by ArcGIS 9.3

Príloha č. 3: Užšie územné vzťahy obce Tvrdomestice

UŽŠIE ÚZEMNÉ VZŤAHY OBCE TVRDOMESTICE

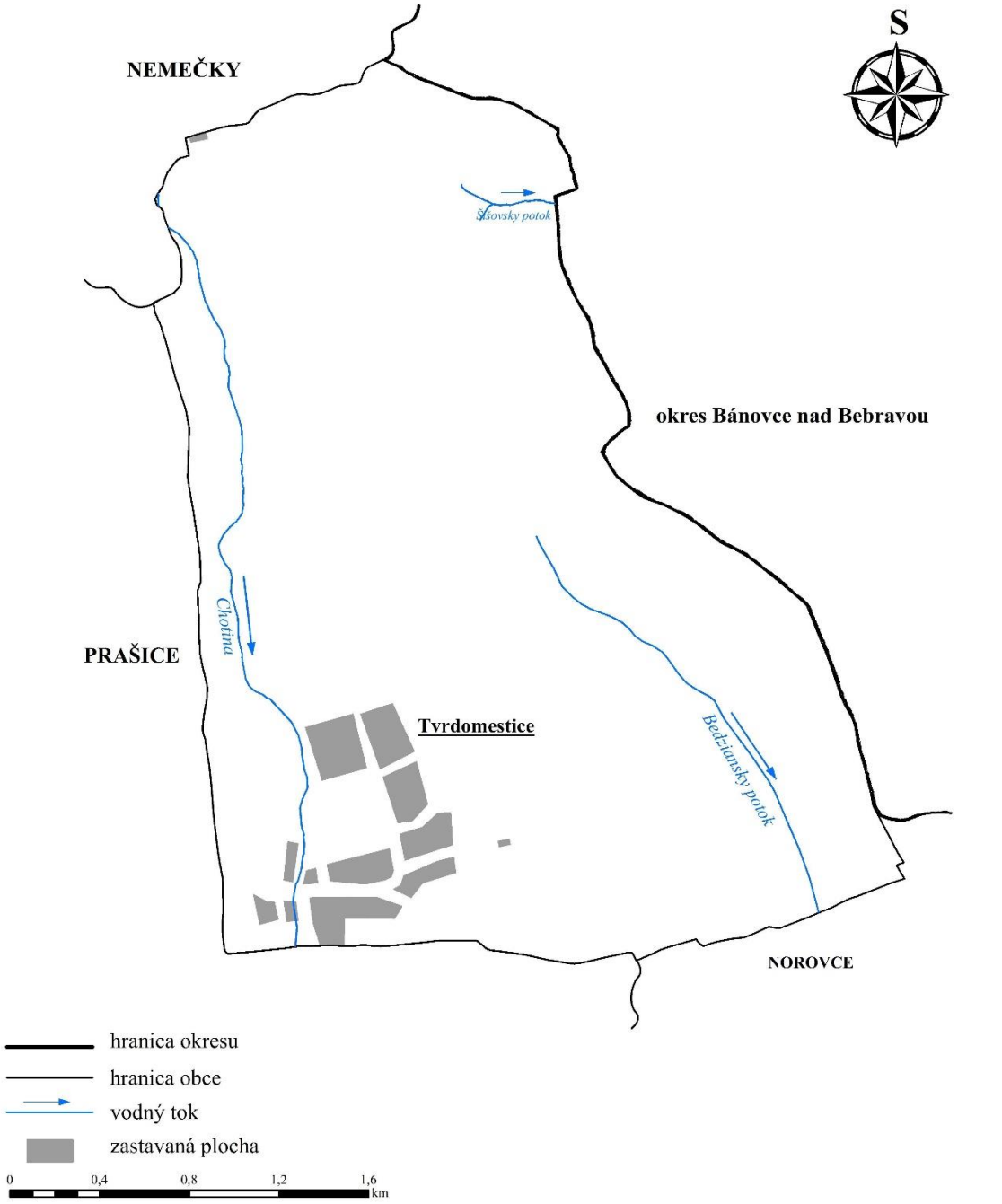

Zdroj: Spojitá vektorová mapa 1 : 50 000

Autor: Michaela Lukáčiková by ArcGIS 9.3

Príloha č. 4: Základná situácia v obci Tvrdomestice

ZÁKLADNÁ SITUÁCIA OBCE TVRDOMESTICE

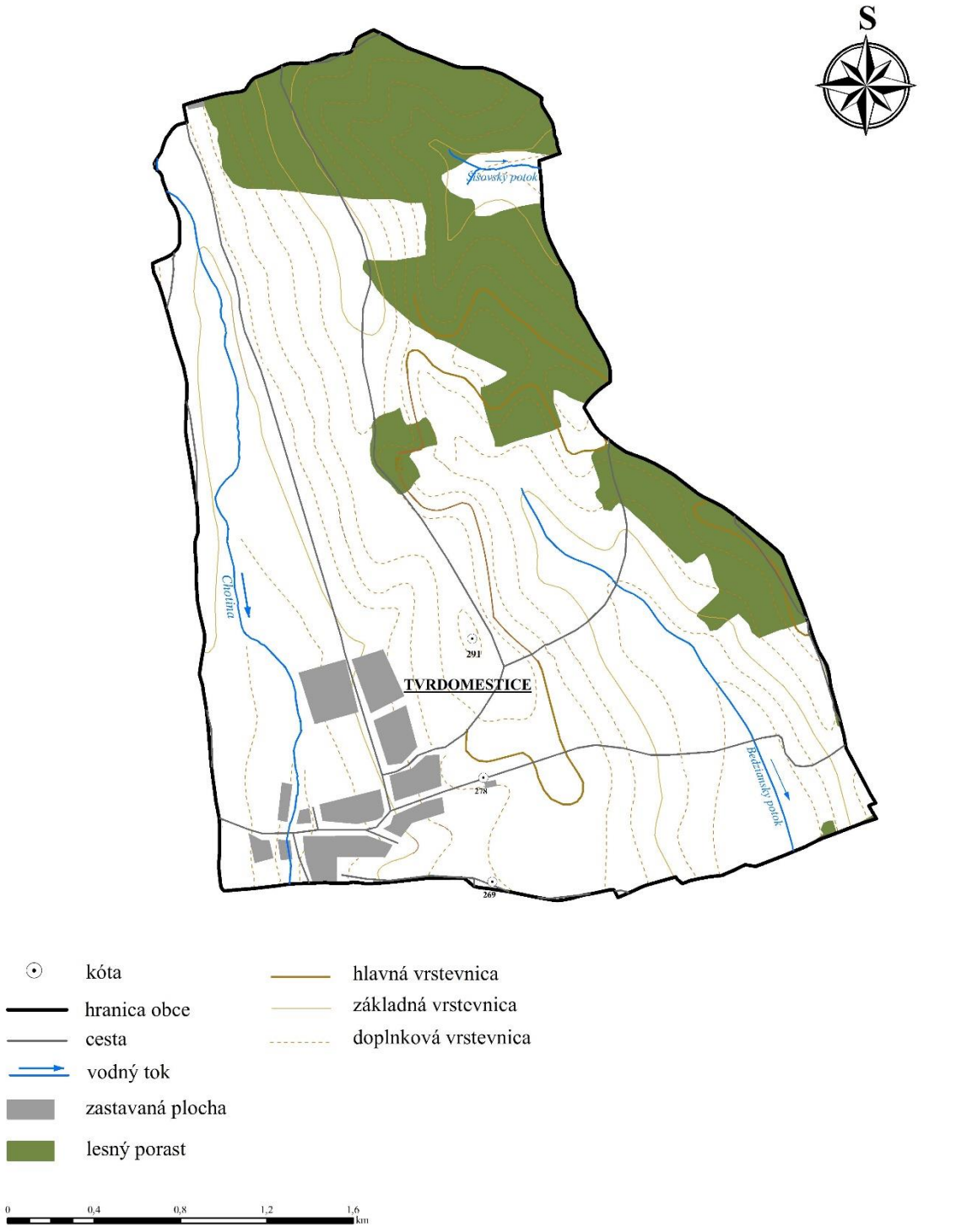

Zdroj: Spojitá vektorová mapa 1 : 50 000

Autor: Michaela Lukáčiková by ArcGIS 9.3

Príloha č. 5: Obrázková príloha – obec Tvrdomestice

Poďakovanie za úrodu v roku 2014

Mikuláš

Mikuláš

Poľovný deň detí

Poľovný deň detí

Vysviacka sochy

Úprava chodníkov